

SLOVENSKI NAROD.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knjižna ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in zadošne frankovane.
Reklame se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	...	72—	72—	132—
3	...	36—	36—	65—
1	...	12—	12—	22—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Ob jubileju guvernerja Narodne banke gospoda G. Vajferta.

Guverner Narodne banke gospod Gjorgjo Vajfert praznuje te dni 50. letni jubilej svojega dela in svojo zlato poroko. Organizacije industrijalcev v Beogradu proslave v nedeljo dne 16. septembra t. l. ta jubilej polstoletnega dela svečano. Prireditelji, na čelu jim predsednik Industrijske komore gosp. Bajloni, so pozvali na to pomembno slavo predstavnikov gospodarskih korporacij iz cele države. Kralj sam se udeležil proslave. V nedeljo ob desetih dopoldan pozdravijo slavnostni odbor in zastopniki podjetij, v katerih aktivno sodeluje G. Vajfert, jubilara na njegovem domu, od koder ga sprejmo v veliko dvorano beogradske univerze, kjer bo svečana proslava 50. letnice.

Gospod Vajfert je rojen 1850 v Pančevu. Njegov oče je bil pivovarnar v Pančevu na Donavi ter se je preselil v Beograd, kjer je ustanovil takozvano kraljevo pivovarno. G. Vajfert je obiskoval v Pančevu ljudsko šolo in realno ter študiral pozneje v Budimpešti na trgovski akademiji in na strokovnih šolah na Bavarskem. Rad bi se bil posvetil znanstvu, ali na očetovo željo se je vrnil domov, da se posveti industriji in zlasti pivovarski stroki. Leta 1873 je že v Beogradu, kjer kmalu dogradi poleg stare očetove pivovarne veliko moderno pivovarno na Topčiderskem brdu. Velika njegova pivovarna, ki je med vojsko močno trpela, je bila po vojski obnovljena in je danes po svoji velikosti in uredbi v čast naši domači pivovarniški industriji.

V dobi, ko je začel gosp. Vajfert uveljavljati se na industrijskem polju, so bile v Srbiji tako politične kakor ekonomske prilike jako težavne. Na gospodarskem in na finančnem polju je bilo treba vsepovsod orati ledino in graditi temelje. Mlad in energičen mož Vajfertove darovitosti in podjetnosti je navzlic vsem težavam začel intenzivno delo ter šel od uspeha do uspeha. Brzo si je znal pridobiti zaupanje gospodarskih krogov in stal kmalu v središču gospodarskih pokretov. V kratkem je zaslovel kot razumen inicijator in spreten organizator. Od početka v prvih gospodarskih vrstah je kmalu postal vodnik industrijalcev. Velikanske so njegove zasluge za razvoj in povzdigo obrtnosti v Srbiji. Posebno pozornost je že v mladih letih posvetil rudarstvu v Srbiji. Na polju rudarstva si je pridobil gosp. Vajfert za srbsko zemljo zaslug, ki so težko ocenljive. V rudarski stroki je g. Vajfert v resnici pionir za Srbijo, vzornik zdrave podjetnosti. Njegovo delo je bilo veskoko smoteno. Zistematično in ciljno je vršil velike naloge, ki si jih je postavil.

Težave pri tem in onem podjetju niso mogle zlomiti njegove energije. Njegovo preudarno in energično delo je imelo zlasti v premogovni stroki odlične uspehe. Mladi industriji v Srbiji je manjkalo kuriva. Že leta 1873 je odkril v Kostolcu velik premogokop. Na tem polju je potem nadaljeval sistematično svoje delo v raznih krajih. Trajne vrednosti so njegova prizadevanja za odkritje živega srebra, svinca, srebra, zlata, magnezita. Za vsa ta podjetja je bilo treba velikih denarnih sredstev. V mladi Srbiji ni bilo zadostnih kapitalov na razpolago. G. Vajfert si je znal v težkih prilikah, ko je vladalo vsesplošno nezaupanje v finančnih krogih proti Srbiji, pridobiti zaupanje inozemskih podjetnikov. Leta 1903 je v družbi s francoskimi podjetniki otvoril bakreni rudnik v Boru, ki je med največjimi na svetu.

G. Vajfert ni ostal samo v pivovarniški in rudarski stroki. Njegova delavnost je bila vsestranska. Pri vseh važnejših gospodarskih pokretnih je sodeloval, ako ne sam kot ustanovitelj in podjetnik, vsaj kot svetovalec in mentor. Živahno je delaven v gospodarskih organizacijah. Dolga leta stoji na čelu Industrijske komore v Beogradu, katere častni predsednik je danes. V finančnih krogih je bila kmalu utrjena njegova veljava. V mladih letih je že avtoriteta, zanesljiv svetovalec tudi vladi in finančnim ministrom. Posnovno mu je bila prilika vstopiti aktivno v vladno kot minister. Odklonil je dosledno vse ponudbe; bil pa je vsaki vladi izkušen svetovalec v finančnih in gospodarskih vprašanjih. Dosledno je zastopal stališče: Privrednik ne sme postati minister, ne sme aktivno v politiko.

Leta 1883 je postal vice-guverner Narodne banke in ostal na tem mestu do leta 1892. Potem je bil izbran za guvernerja Narodne banke in je na čelu tega našega prvega finančnega zavoda še danes. V najtežjih časih je spretno vodil usodo Narodne banke ter je s svojim umnim vodstvom v prvem redu pripomogel do tega, da se je zavod iz skromnih začetkov razvil do današnjega močnega obsega. Guverner Vajfert je blesteči vzgled moza dela in živa priča, da mora vztrajati in premišleno delo voditi do trajnih uspehov. Danes je že visoko v letih, pa tudi sedaj ne smatra svoje visoke mesto samo za častno mesto. V vsak dan je redno na delu in redno opravlja številne posle svojega prostora delokroga. On je banki v resnici vodnik in njen najmarljivejši delavec. Med njegove največje zasluge je šteti brezdvomno dejstvo, da si je znal izbrati

za svoje sodelavce prave moze in da je vsposobil zavod, da je mogel brez večjih težav po prevratu hitro prevzeti mogočno narasle posle v naši veliki Jugoslaviji.

Vajfertovo ime se izreka z največjim spoštovanjem. Vsa ve, kolike zasluge ima za domovino ta veliki industrijalec in finančnik. Ko prihodnjo nedeljo proslavi ta naš gospodarski

velikan 50. letnico svojega mnogostranskega dela, se bo ves naš narod v udanosti spominjal svojega dobrega vodnika na finančnem in gospodarskem polju ter mu bo po svojih predstavnikih v iskrenih čestitkah izrekal hvaležno zahvalo za njegovo blagoslovljeno delo. Bog čuvaj in živi guvernerja naše Narodne banke še mnoga srečna leta!

Dr. F. Windischer.

Pozdrav jugoslovenskega Ptujja skupščinarjem CMD.

(Govor dr. T. Gosaka dne 8. sept. 1923 pri sprejemu CMD skupščinarjev na ptujskem kolodvoru.)

Čestiti skupščinarji!

Danes poteka 15. leto v naglo in nemo večnost, odkar ste posetili zadnjič Ptuj. Takrat so se izvršili proti nam tipično sovražni čini, ki so jasno pokazali, s kakimi sredstvi so narodni nasprotniki skušali zatreti naše pleme in s kakimi metodami so postopali in krčili meje ozemlja našega plemena.

Saj so segale na severu do glavnege mesta Avstrije do Dunaja, na izhodu preko glavnega mesta Ogrske, Peča, na severozapadu do Pustiške doline, na jugozapadu preko Čedadu.

Na longobardskih dvorih se je glasila slovenska govornica. Žal smo prišli pri vstopu v zgodovino pod tujo oblast in to je bilo usodno za našo bodočnost. Tlačile so nas nemška vlada, nemški fevdalci, najhujše pa tuje šole. Poslednje so bile našemu naraščanju najnevarnejše.

Družba sv. Cirila in Metoda si je nadelala nalogo, da reši mladino potujevanja. To svojo nalogo je vršila od početka svojega postanka naprej. Razven tega se je trudila dvigniti kulturno stopinjo našega plemena. S temi svetimi mislijami je prišla CMD l. 1908 v mesto Ptuj.

To mestece je bilo od nekdaj važno križišče in žarišče duševnega življenja. Prometne žile orijenta, okcidenta in severa so se tukaj križale. Bogate izkopanine iz rimske dobe pričajo o tem intenzivnem duševnem delu v tem mestu.

V polpretekli dobi, posebno zadnja desetletja pred prevratom pa se je zadržal v našem mestecu z vohentno silo naš narodni nasprotnik. Ravno iz našega mesta se je v največji meri zastrupljala s pomočjo slovenske besede po »štajercu« naš rod, da se odutji materinskemu jeziku in lastni inteligenci.

Sprejeli naj bi nemščino ter sledili renegatskim sinovom, izdajalcem materinskega jezika. Z velikim uspehom se je vršilo potujevanje v našem mestecu in strahovit fanatizem je vladal proti nam takrat.

V tem sovražnem miljeju se je vršila pred 15 leti velika skupščina CMD. Takrat je navalilo na slovenske vrste

nemštvo in nemškutarstvo od Dunaja do Trsta.

Nemški pisatelj Herder je dejal: »Slovenci niso bili nikdar tako bojevit, kakor Nemci, temveč ljubijo mir. Nobeno pleme pa jim ni storilo toliko krivice kakor Nemci.«

Ena izmed takih velikih krivic se nam je zgodila l. 1908 v Ptuj. Slovence, ki so se sestali v svrhu posvetovanja o kulturnih vprašanjih, so prepevali, polivali s črnolom, obmetavali s kamenjem in gnili jajci. Vlada je to postopanje odobraval in je mestna policija po diskretnih instrukcijah to mirno gledala ter s svojim postopanjem podpirala.

Po Ptuj so sledili dogodki v Celju, kjer so Nemci napadli Sokolski dom in v Mariboru, kjer so Nemci napadli Narodni dom.

Pod tem strašnim pritiskom se je dvignilo slovensko pleme ter je pokazalo življenjsko silo.

Na protestnem shodu v Ljubljani se je zbralo čez 7000 ljudi. Ker je del zborovalcev obilna nemška roka s kopirnim črnolom, je izbruhnila ljudska jeza, ki so se sledili znani ljubljanski dogodki, ki so se žal zaključili s smrtjo dveh slovenskih fantov Lundra in Adamiča. Ustrelil jih je nemški pešpolk št. 27. Ob njihovih grobovih je žalovalo vse slovensko pleme ter se je udeležilo pogreba do 40.000 ljudi, ki so plakali ob teh grobovih ter stiskali pesti v svetem in upravičenem gnevu proti nasilniku.

V tem duševnem ozračju so se vršili potem protestni shodi po mnogih naših trgih, mestih in vaseh. Ljudstvo je ogorčeno grajalo organe, ki so imeli skrbeti za mir in red, pa so namenoma zanemarijali svoje dolžnosti ter hotoma izročevali Slovence kot brezpravne državljane tevtonskemu terorju.

Besedam so sledila od naše strani dejanja. V Ljubljani je začasno izginila nemščina iz ulic. Vse slovensko življenje se je poglobilo. Izvajajo se je geslo »Svoji k svojim«, ker so ravno nemški trgovci imeli znaten del krivde na sovražnih dogodkih. Nastala je prava du-

ševna revolucija v vsem slovenskem plemenu. L. 1908. je bilo za 1848. v Slovenceh prvo revolucionarno obdobje, ki prekaša glede važnosti dobo tabarov.

Tako je l. 1908 bil Ptuj rojstni kraj velikih dogodkov, ki so združili vse slovenske napredne vrste ter razgibali vse sloje z velikimi plameni do domovine.

Ko je 10 let pozneje sledilo osvobodjenje vseh treh plemen in združenje v kraljevino, so naši narodni nasprotniki klonili globoko svoje tilnike. Trajalo pa je to pri nas le kratko časa. Ne obtožujem brez izjeme, so med njimi tudi resnično lojalni elementi. Priznati pa si moramo, da imamo v nacionalnem oziru še mnogo važnega in prepotrebnege posla, predno dosežemo naš cilj. Ta naš cilj pa mora biti ustvaritev čisto nacionalne jugoslovenske severne meje. Samo v tem slučaju bode naša država na severu srečna in varna.

Žal pa je v nas le malo onega vzvišenega idealizma, ki nas je dičil v težkih dobach nacionalnega boja.

Kakor pa je l. 1908 CMD razpalila žar domovinske ljubezni v vsem slovenskem plemenu, tako upamo, da izvrši tudi današnja skupščina svojo vzvišeno nalogo. Naj nas poglubi in oživi v pravi in veliki oduševljenosti ter požrtvovalnosti za našo ožjo in širno domovino, za veliko in lepo Jugoslavijo.

V tem znamenju Vas pozdravljam v imenu naše mladine, v imenu podružnic CMD v Ptuj ter v imenu vsega nacionalnega meščanstva.

Pozdravljam narodne in kulturne delavce in delavke odličnih imen, v prvi vrsti soprogo velikega pokojnika g. dr. Tavčarjevo in prijatelja dr. Žerjavo (g. prvomestnik Seneković je bil slavnostno sprejet že dan prej na ptujskem kolodvoru. Op. ur.).

Pozdravljam Sokole, ki prerajajo naš rod v telesno in duševno polno ljudje, pozdravljam Orjunaše, ki so poleg Sokolov idealna avantgarda naših nacionalnih stremeljenj, pozdravljam vse, ki so dospeli k nam, da si medsebojno podžemo srca v domovinski ljubezni ter si prisežemo zvestobo in požrtvovalnost v boju za naše narodne in državne svetinje.

Ziveli CMD skupščinarji, živele ideje CMD!

KONGRES PRAVOSLAVNIH SVEČENIKOV.

— Beograd, 11. septembra. (Izv.) Svoči se je povrnil iz Skoplja minister ver dr. Vojislav Janjić, ki se je udeležil tamošnjega kongresa pravoslavnih svečnikov. Kongres je vladi predložil več resolucij, ki zadevajo cerkvenopravno ureditev pravoslavne cerkve z ozirom na carigradski patriarhat, dalje ureditev gmojnega položaja pravoslavnih svečnikov in pa končno reformo pravoslavnega koledarja.

Claude Farrère — prev. Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

29

»Žena je bila takrat prav tako ljubka kot je še danes. Nekdo je dobro vedel za to in ta nekdo je bil nadškofov sin, preceišen bogataš, — neki vaš tovariš, častnik na kaledonski obrežni ladji. Zgodilo se je, kar se vedno naključno: nekega večera je Ariette preračunal pravi čas in jo presenetil v polni razigranosti. Ker je bil odličnega vedenja, ni povzročil nikakega šuma in hrupa, temveč je za svoj molk sprejel petdeset tisoč frankov.

»In je plačal, ta nadškofov sin?«
»Gospa Ariette ga je pripravila do tega, sicer pa mislim, da poznate njen način?«

»In potem?«
»No, zakonca sta sklenila medsebojno pogodbo: drug drugemu sta dovolila vse razmere, le pod tem pogojem, da so dobičkanosne; vse dobitke pa si pošteno delita.«

»He!« je dejal Fierce, »to je vsaj moderno in tudi ni hinavsko.«

Plačal je zapestnico.
»Dva tisoč pilastrov,« je pripomnil Malais radovedno, »ali je vredno toliko?«

Fierce je pomislil.
»... Ne ... in vendar ...«

Pojasnil je:

»Nobena ženska ni vredna dva tisoč pilastrov, celo dvesto ne. Prijetnih, sicer pa enoličnih občutkov, ki jih nam nudijo naše sotrudnice v najsrišnejših trenutkih, ne smemo tako visoko ceniti. Toda po mojem okusu je ta preveč hvalisani občutek le del pohotnih naslad, in še to vam rečem, da nisem hotel zahtevati od gospe Ariette tega dela ...«

»Kako?«

»Ne — imava ... saj sploh ni važno. Kar odtehta dva tisoč pilastrov; to je dražljivo nasprotje med kosilom, na katero sem bil povabljen in med zakuskom, ki sem ga užival na ležišču: dišava čednostne predigre: jedilnica, soprog, štiriletno dete ...«

»Osemletno, osemletno ...«

»Štiriletno, glejte! Saj mu je na obrazu napisano ...«

»Osem. Kaj ste pozabili na podnebje, ki suši naše male? Velika prednost za naše matere, ki se v istem razmerju pomladajo.«

Malais se je dvignil. Zidinja je suženjsko pohitela k vratom. Fierce jo je mimogrede pogladil po prsih, kajti bila je mična.

»Ali je Fernanda zanesljiva?« je dejal Malaisu.

»Glede molčljivosti? Vraga! Zidinja je! Preveč je že izbrušena in preveč je pohlepna, da bi človeka izdala kar brez zasluga. In kaj ji je tudi mar, če je malo več ali manj zgražana. Vsa zakonolomstva, vse napitnice Saigona gredo čez njene roke. Ta škafija je orosulna snezdo vseh grdobij!

»Na primer: zapestnica in pahljača.«

»Pa da! Zakonolomstvo in napitnica — čeprav je moja napitnica krščena, pobeljena in posladdana za usta tega polpoštena Abela in čeprav je vaše zakonolomstvo, kot ste mi dejali ...«

»Samostansko zakonolomstvo po načinu deklic.«

Malais je položil roko Fiercu na rame.

»To vas zabava?«

»Kaj? Samostanska zakonolomstva?«

»Ne: pač je življenje, kot pa živite vi in pa ta večna vloga propalega širokousteža?«

»To me ne zabava. Toda mofite se: te vloge ne igram.«

Stopala sta drug ob drugem. Za njima je drdrala Malaiseva kočija z blestečimi avstralskimi vranci, ki so dvakrat večji od indokinskih ponijev.

»Vi ste vtelesili pleme, ki mi je najbolj zoprno.« je nenadoma dejal bankir, »pleme odličnih upornikov. A vendar mi ugajate. Rad bi vam pomagal iz tega blata, v katerem se nahajate; — da, to je blato, le ne zanikajte ... Ali sprejmete moj nasvet?«

Pustite svojo običajno okolico in zahajate med druge ljudi. To ne bo za vas nikaka žrtve, in ta izmena vas ne bo mnogo stala: vi niste odvisni od Ariette, Rocheta in sploh od te sodrge. O, da bi vedeli, kako temna družba ničvrednežev se skriva pod poštem belim plaščem! Kaj je, na primer, Rochet? Bolan kričar. Ariette? Zvodnik in plačan lažnik. Njegova žena? Huj, huj, vlačuga. Stokost

ljubša mi je vaša Liseron, ki se ne skriva, ki ne vara nikogar in sploh ne zahteva, da bi jo kdo častil ...«

»O Torralu in Mévilu ne rečem ničesar ... vaša prijateljica sta ... tudi ju ne mešam v eno s to kolonijsko žlahto; boljša sta ... pa tudi slabša: to sta izgubljena izobrazbenja. Pa kaj. Reči vam hočem le to, da so še drugi ljudje, ki jih ne poznate, ki pa bi se morda z veseljem seznanili z njimi: to so pošteni. Nekaj jih je le, čeprav malo, pa vendarle. Ali jih hočete videti? Pridite k meni. Jaz sicer ne spadam med nje, saj nisem nikak poštenjak! ...«

»Ne?«

»Ne. — Razbojnik sem, dragi moj; jaz sem kradel, ropal, izžemal; pridobil sem si premoženje in ta stavek oklepa v sebi množico majhnih nesramnosti, katerih zaključek je dejstvo, da sem zločinec in milijonar — vse ob istem času. Toda prav zaradi teh podlosti, ki so mi življenje prenasitile in zagrenile, pa divje ljubim poštenje. Pri meni, gospod Fierce, ne boste stiskali dvomljivih rok; za Saigon je veliko razkošje, če zavrnete tako roko: jaz pa sem dovolj bogat, da lahko plačam tako razkošje. Moja žena gleda tudi v tem oziru le čiste ljudi okrog sebe ...«

»Ali se ne boite morda,« se je Fierce pošalil, »da bom madež? ...«

»To je moja skrb. Pridite!«

Odkritje spomenika ruskim žrtvam ob Triglavskem jezeru.

V divno romantični gorski kotlini, kjer se vrste drugo za drugim naši prirodni biseri — Triglavsko jezero, v kotu ob prvem od teh 7 lazurnih draguljev, med skalovjem in okrnjenimi drevesci se dviga skromen spomenik — s cementom zvezano kamenje, v njem plošča iz rjavega marmorja in napis: »Ruskim žrtvam, tu ustreljenim, slovenski turisti 1923«. Pred 7 leti, ko je divjala brezobzirna avstr. soldateska sta si tu dva ruska vojaka pod palico krute trinoga izkopala lastni grob. Zorožljali so zatvorili, počili strel, sveta, nedolžna slovenska kri je orosila našo gorsko zemljo, sinova velike matuške Rusije sta legla k večnemu počitku tam, kjer je železna peta nemškega militarizma oskrunila svobodna planinska tla z nezasluzeno smrtno kaznijo. Stresel se je Bogatin, začudeno so zrl v nizavo drugi skalnati velikan, neme priče so videle ta nečloveški prizor podivjanosti, slovenska zemlja pa je sprejela v svoje hladno naročje slovenske žrtve, da jih očuva potomstvu v dokaz, kako nesmišljeno je tujec zatiral in ubijal svobodno Slovanstvo.

Leta so potekla, trava je pokrila svežo gomilo, vihar časa je izbrisal iz spomina mračne dneve robstva in tudi ruskih žrtv čitih okrvavljenih trupla so strohnela ob Triglavskem jezeru, se je le malokdo še spominjal. Plemenita Inicijativa glavnega urednika »Slov. Naroda« g. Rasto Pustoslavski in poštvovalnost nekaterih slovensko čutečih domačinov, ki so mu radi volje priskočili na pomoč z denarnimi sredstvi in potrebnim materialom, pa je znova obudila ta spomin. Gomila ni več pozabljena, nad njo se dviga spomenik, ki bo pričel našemu potomstvu, da so se med Slovenci vsaj nekateri zavedali, kaj je storil za nas in vse Slovane ruski narod.

V soboto dopoldne se je vršilo slovesno odkritje tega spomenika. Od koč pri 7 jezerih smo po kratkem počitku odšli na grob nesrečnih ruskih vojakov. Ko je majhna družba, kakih 23 oseb, večinoma turistov, med njimi 3 Rusi, obkrožila gomilo in si ogledala spomenik, jo je nagovoril g. Rasto Pustoslavski, ki se je spomnil nezmerljivih žrtv velike slovenske matuške Rusije za Slovanstvo. Govornik, vidno ginen z drhtečim glasom, ki je segel vsem navzočim globoko v srce, govoril o slavnih spomenikih, ki jih je postavil bolgarski narod svojem plemenitemu osvoboditelju Rusiji, o hvalečnosti tega naroda napram Rusom, ki so mu z nešteti žrtvami pripomogli do zlate svobode. Toda ko je nastal veliki historični moment, ko so imeli Bolgari najlepšo priliko na delu dokazati, da so res hvaležni ruskemu narodu, ko bi bili lahko najbolje dokumentirali svojo slovensko orijentacijo, so ob izbruhu svetovne vojne zakrivil strašno izdajstvo brata, prodali so Slovanstvo in se pridružili našim zloketim sovražnikom. Vnela se je lučta borba med zatiranjem in svobodo, med krivic in pravico, med ošabnim pangermanizmom in človekoljubijem in v tej gigantski borbi za uresničitev nacionalnih idealov malih, v prvi vrsti slovenskih narodov je usoda položila najtežje breme na rame slovenske Rusije. Naša velika matuška je doprinesla največ človeških in materialnih žrtv za zmago pravice in resnice. Ruski mužik, ta velikan z okornim telesom in blagorodno dušo, se je boril na vseh bojiščih, potrpežljivo je prenašal nečloveške muke in molče je umiral povsod, kamor ga je klicala dolžnost in zgodovinska mislija pijemonta slovenskih narodov. In temu mužiku, čigar majhen del, dve nesrečni žrtvi, avstrijske podivjanosti, snivale večni sen tu v naši slovenski zemlji, med sivimi skalami našega mogočnega Triglavskega pogorja, moramo biti hvaležni tudi Slovenci, da smo sedaj svobodni in svoji gospodarji na svoji zemlji, kajti da so v svetovni vojni podlegle centralne države, gre največja zasluga v prvi vrsti Rusiji. Skromen je ta spomenik, kakor je majhen slovenski narod, toda če pomislimo, kaj pomeni ta slovenski kamen na gomili, kjer se ne vzdržamo spajne ruske žrtve, tedaj nam postane jasno, da je ta spominska plošča velika in da pomeni nekaj več kakor je to, kar vidimo tu pred seboj. Prisostvujemo današnji svečanosti v majhnem številu, malo je nas tu gori v naročju naših ponosnih gor, ki se spominjamo padlih žrtv tujega nasilja, toda prepričan sem, da bo napočil dan, ko se bo ruski mužik znova boril za slovensko misel in tedaj bo ta nema gomila, ta skromen spomenik Meka, kamor bo hodil slovenski narod, da izkaže svojo hvaležnost napram onim, ki so žrtvovali zanj življenje. Spomenik je odkrit. Izročimo ga v varstvo SPD, ki ga bo čuvala in skrbela da ga zob časa ne razje. Vama pa, draga ruska brata, ki spita večno spajne v tej sveti slovenski zemlji, kičem iz dna duše slavo!

Utinile so besede, ki so prihajale iz globine slovensko čuteče duše in navzočim so silile solze v oči. Marksomu se je zdelo, da visi nekaj črnega v ozračju, da solnce na nebeskonožni se ni svobodno, da žrtve se ni dovolj v zemlji, kajti onstran skalnatega pogorja še vedno ječe pod tujim larnom naši bratje, ki jim je govornik obljubil veliko radost, ko je izrazil svoje globoko prepričanje, da jim bo s pomočjo bratskega ruskega naroda nekoč napočila zlata zarja svobode.

Svečan mir je objemal okolico in srca navzočih je oklenila globoka bolest, ko se je začel glas svolasega sina matuške Rusije, univ. prof. dr. Bubnova, ki je ne glede na visoko starost premagal težavno hojo po gorah in prihitel, da prisostvuje vidnemu znaku slovensko-ruskega pobratimstva. Kot zastopnik kolonije ruskih emigrantov v Sloveniji je prof. Bubnov izjavil v hrvaščini: Gospodo! Danas prisustvujemo divljemu prizoru, gdje se na bratskoj slovenackoj zemlji podize spomenik, koji nekolicina nepoznatih po imenima ruskih vojnika. Poznato je samo jedno, naime, da su oni zaglavili za svoj pokušaj, da se osvo-

bode svoga zarobljenstva, da predju na italijansku stranu u svrhu, da uzmozgu još i dalje nastaviti svoj junački podvig, podvig borbe protiv njemačkih država. Avstralski kursum prekinuo je nenadno njima život na barbarski i nezakoniti način, jer se zarobljenik ne smije upotrebljavati na fronti. Ako se upotrebljava u vojne svrhe, ima on pravo, da predje onamo, gdje vojna služba odgovara njegovom poreklu i osveđenju. Plemenitoj inicijativi urednika »Slov. Naroda« g. Rasto Pustoslavski, dugujemo time, što su promadjeni barem dvojica od njih te je danas biti okičeni spomen-pločom, koja će očuvati u idućim naraštajima uspomenu na njihovom junaškom životu. Smrt nije u našoj vlasti, ali u našoj vlasti, je da se našoj poginuloj braći očuva čarna uspomena. Nijesu oni junaci, koji tu leže te koji su bili streljani god. 1916. niti naslučvali, da će im ova zemlja, koja je primila njihova tijela, postati bratskom, da će na ruševima habsburške carevine nastati nove slavenske države i u prvoj vrsti sadašnja kraljevina SHS. Oni nijesu doživeli propast Avstrije te se ne mogu radovati postanku mlade kraljevine. Ali kao u naknadu oni nijesu ni bili svjedocima ni te subline, koja je snašla njihovu i moju majku Rusiju. Kome bi od njih moglo pasti na pamet, da će biti mnogi od Rusa primorani, da bježe iz svoje vlastite zemlje, te će tražiti zaklona od ruskih kursuma baš onamo, gdje su oni našli smrt od avstralskih.

Ali majka Rusija nije mrtva, kao što su oni, ona nije niti skrhanja. Ona će se, vjerujemo, ponosno podignuti te nastaviti svoju stoljećnu ulogu jakog slavenskog činioca. Tko zna? Možda će neko od nas biti svjedok i tome, kako će se granice kraljevine pomaknuti uz pomoć Rusije na zapad od Triglava te kako će raskomadjeni narod Slovenaca dobiti svoju naravnu cjelinu. Velika hvala plemenitom slovenskom narodu na tome, što se sada ovdje pred nama otvara. Velika hvala na pame-ti o čednim ruskim junacima. U ime odobara ruskih izbjeglica u Ljubljani ja, stari ruski kijevski, a sada mladi profesor ljubljanskog univerziteta, uz pratnju mladje kolege prof. dr. Bilimovića, sam došao, da izrazim našu rusku zahvalnost, naš ruski »spasibo«, te da izustim našoj ovdje poginuloj ruskoj braći naš posljedni pozdrav na njihovom rodnjem jeziku:

Дорогие соотечественники!
Служе здесь въ братской славянской землѣ твоимъ, сладкимъ, вѣчнымъ сномъ. Да будетъ Вамъ эта словенская земля, эта грозная скала и самый Триглавъ пухомъ. Кто живъ, будетъ продолжать Ваше дѣло.

Čudno je izvenelo rusko slovo med sivimi slovenskimi skalami, ki so v svojem tisočletnem snovanju prvič čule, da bde nad ruskimi kostmi. In ko je utihnilo to zadnje slovo, se je oglasil dr. Defranceschi ki je dejal:

»Res žal mi je, da je slovenski narod našel tako malo razumevanja za ta veliki dogodek, da se ni udeležil odkritja spomenika ruskim žrtvam v tako velikem številu, kakor zahteva pomen in važnost današnje slovesnosti. Toda prosim Vas, zastopniki velike matuške Rusije, da nam to oprostite. Slovenski narod je potr, politične razmere, notranja nekonsolidarnost in težka usoda, ki je zadela naše brate onstran državne granice, vse to vpliva na naš narod tako, da pogosto ni več dovoljen za stvari, ki so eminentne nacionalne važnosti. Toda sedanjo apatično bomo preboleli, prišel bo čas, ko se bo slovenski narod vzdramil in v celoti zavedal svoje slovenske krvi in tedaj bo ta spomenik sveto mesto, kamor bo prihajal, da se pokloni manom onih junaških ruskih bratov, ki so položili svoje glave za njegovo osvobodjenje.«

Do solz ginen je spregovoril nato ruski slikar G. Biceniko, ki je dejal, da mu ni mogoče povedati z besedami, kar čuti v tem velikem trenutku njegova duša. Zahvalil se je prisrčno vsem onim, ki so pripomogli, da se dviga na gomili nesrečnih ruskih žrtv spomenik in izjavil, da bo pri prvi priložnosti tudi ruski narod izvedel o tem plemenitem činu.

V imenu jugoslovanskega Sokolstva se je poklonil spominu ustreljenih ruskih vojakov član starešinstva JSS g. Kajželi, ki je omenil, kako se je pred usodnimi dogodki širila sokolska ideja tudi med ruskim narodom in izjavil upanje, da bo kmalu napočil dan, ko bodo jugoslovanski Sokoli polegeli v matuško Rusijo, da sežejo v roke svojim idejnim in nacionalnim bratom.

Končno se je g. Rasto Pustoslavski iskreno hvaležnost spomnil vseh onih plemenitih in poštvovalnih dobrotnikov, ki so z denarnimi sredstvi in potrebnim gradivom ter delom omogočili zgradbo spomenika. Zahvalil se je zlasti trdki Vodnik, ki je darovala ploščo, trdki »Balkan«, ki je preskrbela brezplačni prevoz, trdki Stupica, Schneider & Verovšek in Zalta & Žitčič, ki so darovale cement ter vsem ostalim zavednim Slovanom, ki so se odzvali z denarnimi prispevki. S tem je bilo končano svečano odkritje, ki ga je nekoliko motila samo pišča udeležba, sicer pa je krasno uspelo in bo gotovo ostalo vsem udeležencem v najlepšem spominu.

SPOMINJAJTE SE »DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA«!

AVSTRIJSKI FINANČNI MINISTER NA BELJU.

— Beograd, 11. sept. (Izv.) Snoči ob 19.20 se je odpeljal finančni minister dr. Stojadinović na državno imetje Belje ter se sestanek z avstrijskim finančnim ministrom dr. Grünbergerjem. Slednjemu na čast bo odpravljen tudi velik lov.

Telefonska in brzojavna poročila Reško vprašanje.

Posredovanje Francije. — Italijanske diplomatske grožnje.

Reševanje reškega vprašanja je stopilo vendarle v odločilno in končno fazo. Razprave paritetne komisije so se zaključile in naša vlada je izjavila, da jih ne bo nadaljevala, ker se je prepričala, da razgovori z Italijo ne vedejo do konkretnega rezultata. Naš rimski poslanik Antonijević je že oddal gosp. Mussoliniju pismo, v katerem izjavlja naša vlada, da izroči celo zadevo razsodišču švicarskega zveznega predsednika in da pod nobenimi pogoji ne bo nadaljevala brezuspešnih razgovorov paritetne komisije. S tem pismom je prestopila namera Italije, da reško vprašanje še dalje izrablja in neurejeno stanje na Reki izkorišča. Dobro je, da beogradska vlada poravnava prepire z Italijo na odločen in jasn način, da prekine s slepomišljenjem italijanske diplomacije.

V rapalski pogodbi je točno določena arbitražna švicarskega zveznega predsednika za slučaj, da ena ali druga stranka noče podaljšati pogajanj paritetne komisije. Te pravice se je sedaj poslužila naša vlada. Zaenkrat se nismo zposlojili za arbitražo švicarskega predsednika, ker se je med tem časom ponudil francoski ministrski predsednik Poincaré, da posreduje med Italijo in Jugoslavijo. Pašić se je vrnil iz Pariza z zadovoljivimi rezultati. Izgleda, da je francoskega posrednika točno obvestil o naših namerah in ciljih. Mi zahtevamo prejšnjost natančno izpolnitev pogodbe, to je popolnoma suvereno reško državo in priznanje naše suverenosti nad Delto in Barošem. Od intervencije francoskega ministrskega predsednika smemo pričakovati dobre uspehe. On je naši državi naklonjen. Sedanja njegova akcija živo spominja na uslugo, ki je storil Srbiji pred vojno, ko je l. 1912 nastopil s predlogom decentralizacije Turčije in s tem odvrnil pozornost evropske diplomacije od snuječe se balkanske zveze, ki je prinesla znane zmage Srbije, Bolgarije in Grčije. Situacija je z naše strani sila enostavna. Žal, da se na italijanski strani, dokler ji stojimo sami nasproti, nahaja zahrbtnost in nasilnost, ki se bo po morala ukloniti, čim stopi francoski posrednik na plan.

To posredovanje je za nas zelo dragoceno, ker se s tem naša pravična stvar uvaža med širši mednarodni forum, na katerem ne bo utegnili Italija več v kalnem ribariti, kakor po zakonitih rimskih diplomatskih soban.

— Beograd, 11. septembra. (Izv.) Na snoči seji je šef naše delegacije v Rimu dr. O. Ryba poročal ministrskemu svetu podrobno o poteku razprav paritetne komisije. Na današnji seji se predloži poročilo ministrskega predsednika o stališču francoske vlade glede reškega problema.

— London, 10. septembra. (Izv.) »Daily Telegraph« piše, da zavezniki v veliko bojnostjo pričakujejo 15. septembra, ko poteče rok ultimata, ki ga je stavil Mussolini jugoslovanski vladi in na katerega vlada v Beogradu še ni odgovorila. Ni še gotovo, da predsednik švicarske republike sprejme vlogo razsodnika. Iz diplomatskih krogov doznajamo, da je Mussolini storil vse priprave za aneksijo Reke, ki bo sledila v.

Akcija za zblizanje Madžarske k Mali antanti.

— Beograd, 11. septembra. (Izv.) Po poročilih iz Zeneve je znanje ministrstvo obveščeno da so se nadaljevali včeraj razgovori med zunanjim ministrom dr. Ninčičem kot predsednikom IV. finančne budgetne komisije Društva narodov na eni strani in pa med madžarskim ministrskim predsednikom grofom Bethlenom in zunanjim ministrom Daruvaryjem na drugi strani. Predmet razgovorom tvori v prvi vrsti vprašanje kako sondirati teren za zblizanje Madžarske k državam Male antante, osebito do kraljevine SHS. Ti razgovori imajo namen, da pripravijo tudi vse potrebno za oficijelne razgovore glede vzpostavitve normalnih odnosov med obema državama spornih trgovskih in gospodarskih vprašanj.

— Zeneva, 11. septembra. (Izv.) V krogih Društva narodov slede z velikim zanimanjem akciji Madžarske, da se približa Mali antanti. Razgovoru med jefom jugoslovanske delegacije in pa oficijelno madžarsko vlado pripisujejo velik pomen. Gre pa splošno v prvi vrsti za to, da si Madžarska zasigura podporo Male antante pri dovolitvi mednarodnega posojila. Madžarska mora uvaževati okolnost, da ima zuna-

najkrajšem času. Italijanske vojaške sile, potrebne za okupacijo Kria in ostalih otokov, so razmeroma mnogo močnejše, kakor bi to bilo pričakovati. Opravičena je bojazen, da so te vojaške priprave in pa mobilizacija vojaških sil naperjene bolj na Balkanu proti Jugoslaviji nego proti Grški. Italija hoče biti v vsakem slučaju pripravljena za akcijo proti Jugoslaviji. (Daily Telegraph je italofilski list. Op. ur.)

— Rim, 10. septembra. (Izv.) »Epoca« piše o grško-italijanskem konfliktu ter pripominja, da je ta konflikt dokaz, kako se lahko tudi na Jadranu povdori italijanska politika. Naglašamo, da morajo male države na Balkanu uvideti, da z Italijo se ni šaliti.

— Zeneva, 10. septembra. (Izv.) »La Suisse« priobčuje izjavo bivšega ministra pravde in člana naše delegacije v Društvu narodov dr. Laze Markovića o našem sporu glede Reke. Dr. Marković je kratko izjavil, da spora ni smatrati za tako resnega, da bi izzval kako komplikacijo, spor se reši mirnim potom med obema državama.

— London, 11. septembra. (Izv.) Italiji prijazno časopisje je razširilo v javnost zelo senzacionalna in alarmantna poročila o izbruhu resnega konflikta med Italijo in Jugoslavijo radi reškega problema. Ta poročila je na prvi pogled smatrati kot nekako diplomatsko grožnjo napram Beogradu. Poleg »Daily Telegrapha« še nekateri drugi listi javljajo, da grški in jugoslovanski diplomatski krogi z bojnostjo pričakujejo 15. september, ko poteče rok, pi ga je dal Mussolini jugoslovanski vladi za ureditev spora glede Reke. Po poročilu nekaterih listov je baje jugoslovanska vlada ultimatum odklonila in namerava spor predložiti mednarodnemu razsodišču pod predsedstvom švicarskega predsednika. Italija načelno odklanja tako razsodišče, ker to razsodišče je bilo v rapalski pogodbi določeno le za razsoj razmejitvenih sporov, nikakor pa ne za razsoj reškega spora.

Diplomatični opazovalci v Rimu opozarjajo, da ima Italija sedaj v načrtu aneksijo Reke. Za to svojo akcijo je ukrenila najdalekosežnejše priprave, tudi vojaškega značaja. Značilno pa je tudi, da so se začeli v južnih delih kraljevine SHS gibati prav živahno bolgarski komitaši, ki so po nekaterih poročilih podpirani direktno od Italije same.

Zadnja poročila iz Rima in pa Beograda vele tudi, da je jugoslovanska vlada v Rimu predlagala podaljšanje roka za ureditev Reke z utemeljitvijo, da je za proučitev italijanskih zahtev potreben daljši rok.

— Berlin, 11. septembra. (Izv.) Po poročilu »Vossische Zeitung« iz Pariza pripisujejo v jugoslovanskih krogih obisku maršala Franchet d'Esperaya v Beogradu velik politični pomen. Italiji je dan indirektni migljaj, da se reško vprašanje reši mirnim potom. Francija tudi indirektno opozarja, da bo podpirala napram Italiji jugoslovensko stališče.

— Praga, 11. septembra. (Izv.) Kakor poročajo listi, je bil Poincaré od ministrskega predsednika Paška naprošen, da posreduje glede Reke. Italijanska vlada odklanja razsodišče.

nj minister dr. Ninčič odločilno besedo glede dovolitve posojila. Raditega je Madžarska prisiljena, da izravna vse difference, ki obstojajo med našo kraljevino in Madžarsko in je torej pripravljena, da uvede definitivna pogajanja za rešitev raznih finančnih, trgovskih in gospodarskih vprašanj zadevajajočih obe sosed.

Ta vprašanja se imajo rešiti na sestanku zastopnikov in strokovnjakov obeh držav. Sestanek se ima vršiti v kratkem času v Beogradu oz. v Budimpešti. Bolj verjetno je, da se sestanek vrši v Beogradu.

— Zeneva, 11. sept. (Izv.) Radi grško-italijanskega konflikta je madžarsko posojilo potisnjeno zelo v ozadje. Splošno pa pričakujejo, da se bo to vprašanje reševalo z največjo previdnostjo. Ni sličen slučaj, kakor je bilo to v vprašanju avstrijskega posojila. V Avstriji so bile v bistvu samo gospodarske težkoče, za Madžarsko pa se pojavljajo tudi težkoče politične narave. Mala antanta bo pri dovolitvi posojila zahtevala od Madžarske ne samo gospodarskih in finančnih garancij, marveč tudi politične.

stopati v smislu zakona za zaščito države.

ZADNJI REZULTATI OBČINSKIH VOLITEV V SRBIJI

— Beograd, 11. septembra. (Izv.) Včeraj so bile izvršene volitve v ostalih občinah Srbije in Crngore. Volitve so se vršile le v južnih krajih Srbije. Rezultat je: 13 občin radikal, 1 demokrate, v okolici Pripeolja. Radikali so zmagali tudi v Loznici ob Drini s 514 glasovi proti 488.

MADŽARI CESTITAJO ITALIJI.

— Budimpešta, 11. sept. (Izv.) Posebna deputacija madžarskih fašistov je včeraj svečano čestitala italijanskemu poslaniku Castagnetti na uspehih, ki jih je Italija dosegla v grško-italijanskem konfliktu. Italijanski poslanik je deputaciji izjavil: »Italija bo vedela varovati svoj ugled in se bo tudi zavzemala vedno za interese Madžarske«.

Začetek parlamentarnega dela.

SEJA FINANČNEGA ODBORA.

— Beograd, 11. septembra. (Izv.) Po povratku ministrskega predsednika je postalo v narodni skupščini zopet živahno in v klubih se pojavljajo prve politične debate o parlamentarni situaciji. Nekateri politični krogi pričakujejo, da prične vlada z gotovimi parlamentarnimi skupinami razgovore v svrhu okrepite vladne večine v parlamentu. Živahne komentarje je vzbudil prihod dr. Korošca, ki skuša stopiti v stike s Pašićem. Na drugi strani pa zatrjujejo, da dr. Korošec z vodstvom HRSS še ni pretrgal vseh vezi in da odputuje prihodnje dneve v Zagreb, kjer bo vodil važne razgovore. Splošno so parlamentarni krogi prepričani, da Nikola Pašić prične z novimi koraki v svrhu razčiščitve notranjopolitične situacije.

Dr. Korošec je tekem včerajšnjega dneva po informacijah iz klerikalnih krogov imel daljše razgovore z voditelji muslimanske organizacije.

— Beograd, 11. septembra. (Izv.) V prisotnosti predsednika narodne skupščine Ljube Jovanovića se imajo tekem prihodnjih dni vršiti razgovori med Pašićem in dr. Korošcem glede eventualne kooperacije v parlamentu z radikalno večino. Kakor nekateri objavljajo, bo dr. Korošec danes sprejet od kralja v avdijenci. Dr. Korošec bo kralju čestital v imenu SLS k rojstvu prestolonaslednika.

— Beograd, 11. septembra. (Izv.) Včeraj od 10. do 12. je imel kratko sejo finančni odbor. V razpravi je bil zakon o povišanju taks in pristojbin. Razvila se je kratka debata. Finančni minister je predlagal, da se naj podrobna razprava vrši od člena do člena iz tehničnih razlogov. Posl. Svetislav Popović (dem.) je bil proti takemu načinu debate ter je predlagal, da se naj debata vrši od vsake tarifne postavke do druge.

Večina odbora je sprejela predlog finančnega ministra. Danes finančni odbor nadaljuje razpravo o zakonu glede taks.

Finančnemu odboru je predložen tudi zakon o dvanajstinah za mesec oktober, november in december. Dne 1. oktobra potečejo dosedanje od narodne skupščine dovoljene dvanajstine. Za slučaj, da bo budget tekem zadnjega četrtletja sprejet za leto 1923/24, dvanajstine za mesec december odpadejo.

MINISTRSKI SVET IN SOLUNSKO VPRAŠANJE.

— Beograd, 11. sept. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je prišlo v razpravo poleg tekočih zadev tudi vprašanje solunskega pristanišča oz. definitivna konvencija med Grško in našo državo glede svobodne cone. Ministrskemu svetu je podaj izterpno poročilo o poteku pogajanj z grško vlado atenski naš poslanik Zivojin Balugđić.

Konvencija, ki se ima skleniti z Grško za ureditev solunskega pristanišča za našo importno in eksportno trgovino, obsega štiri glavne točke: 1.) veterinarsko konvencijo, ki urejuje veterinarsko službo in veterinarsko kontrolo pri izvozu naše živine. 2.) poštno-brzojavno konvencijo, urejajočo poštne in brzojavni promet med solunskim pristaniščem in našo državo. Ta konvencija vsebuje določila za prosti brzojavni in poštni promet. 3.) železniško prometno konvencijo, in 4.) carinsko konvencijo. V solunskem pristanišču bo dan naši državi na razpolago prostor 24.000 m² za iztovarjanje in natovarjanje blaga z vsemi primerljivimi skladišči.

Z ozirom na to, da je treba še nekatere važne točke konvencije na licu mesta proučiti, je ministrski svet snoči sklenil, da odputujeta po končanih slavnostih v Bitollu na čast padlim francoskim vojakom prometni minister dr. Velizar Janković in pa minister trgovine in industrije dr. Dragotin Kolić v Solun, da proučita situacijo na mestu.

Ministrski svet da Balugđiću vsa potrebna pooblastila za sklenitev konvencije z Grško in nje podpis. Konvencija ima stopiti v veljavo takoj, ko bo ratificirana od kompetentnih vlad in parlamentov.

Nova finančna akcija Nemčije.

Emisija nove valute.

— Berlin, 11. sept. (Izv.) Vprašanje uvedbe nove valute zanima vse finančne in gospodarske kroge. Tekom tega tedna se ima v promet spraviti nov zlat denar pod imenom »Deutscher Thaler«.

— Berlin, 11. sept. (Izv.) Vprašanje nove valute je definitivno rešeno. Osnovala se bo nova emisijna banka, ki bo izdajala zlat nov denar neodvisno od finančnega ministrstva, toda v zvezi z državnio banko. Včeraj je državni kabinet razpravljaj o novi valuti. Končnovaljavno je bilo sklenjeno, rešiti to vprašanje z uvedbo zlatega dolarja.

Politične vesti.

— Povratek ministrskega predsednika. Predsednik ministrskega sveta Nikola Pašić se je snoči ob 20.40 povrnol iz Pariza v Beograd. Po uradni sprejemu na kolodvoru se je ministrski predsednik odpravil na dvor, kjer je čestital Nj. Vel. kralju ob rojstvu prestolonaslednika. Ministrski predsednik je dalje na željo kraljevo v glavnih potezah poročal o uspehih svojih razgovorov z ministrskim predsednikom Poincaréjem v Parizu.

— Francoski maršal v Beogradu. Skupno z ministrskim predsednikom Nikola Pašićem se snoči v Beograd pripel tudi francoski maršal in bivši vrhovni poveljnik zavezniške armade na solunski fronti Franchet d'Espèry. Na kolodvoru so visokega gosta in prijatelja Srbov, Hrvatov in Slovencev sprejeli minister prometa dr. Velizar Janković, pomočnik zunanjega ministra Panta Gavrilović, komandant mesta, predsednik beogradske občine Marjanović in poseben sprejemni odbor, obstoječ iz načelnika ministrstva notranjih del Žike Lazića, zastopnika vojnega ministrstva majorja in iskrenega prijatelja maršalovega Dimitrijevića ter zastopnika zunanjega ministrstva arhivirja Novakovića. Francoski maršal ostane 2 dni v Beogradu, na kar se, kakor smo že bili javili, odpelje v Bitolj k velikim svečanostim, ki jih priredi naša vlada povodom odkritja spomenika padlim francoskim vojakom.

— Četnik o južni Srbiji. V beograjski »Politiki« priobči Kosta Pečanac, častni predsednik školskega četniškega organizacija, uvodnik o stari Srbiji, kjer končno predlaga za to zanimivo in važno našo pokrajino sledeče leke: 1. Razpust vseh političnih strank in obrazovanje krščanskega bloka, 2. odpuščanje državnih službe vseh korumpiranih, nepoštenih in nepismenih činovnikov, 3. javni red se prepusti rodoljubom in nacionalnim delavcem, 4. agrarno vprašanje naj se poveri vojaškim oblastem, zajedno naj se opozori skopljanske odvetnike, da so državni interesi važnejši kot zasebni. Predlogi o ustanovitvi krščanske stranke, o rešitvi agrarnega vprašanja in glede odvetnikov so markantni in omogočajo vpogled v tamošnje neurejene razmere.

— Novo gibanje med Makedonci. Po poročilih iz Južne Makedonije je opažati v zadnjem času živahno in odločno politično gibanje Makedoncev. To gibanje, temelječe na principu enotnosti države, je naperjeno proti razbojništvu zloglasnih makedonskih komitiskih organizacij. V nedeljo je prebivalstvo mesta Štipa priredilo veličastno manifestacijo za narodno jedinstvo. Manifestacijski zbor je poslal udanostne čestitke kralju in kraljici ob rojstvu prestolonaslednika. Prebivalstvo je tudi sklenilo, da bo po načelu samoobranbe nastopalo proti članom razbojniških tolpi in si poiskalo garancij za javni red in mir.

— Ustanovitev hrvatske narodne cerkve. 10. t. m. se je vršil v Zagrebu zbor hrvatske narodne cerkve, katerega se je udeležilo obilo svečnikov, delegatov in laikov. Za predsednika zbora je bil izvoljen župnik Cerovski, delegat zagrebske župe. Sprejeti so bili organizacijski statuti nove cerkve. Zbor je izvolil začasni izvrševalni odbor, v katerem so štiri svečniki in 3 laiki ter ima nalogo, da izvede praktično organizacijski statut. Zbor je potekel povsem mirno.

— Poincaré je imel zopet važen politični govor in sicer v Demvillierji. Znova je zatrdil, da ne bo nehal braniti pravic svoje domovine, kajti po štirih letih miru se vedno ni izvršena obnova in sicer radi postopanja Nemčije. Čas bi bil, da Nemčija plača, kar dolguje. Padeč nemške marke je Nemčija povzročila sama. Nemška vlada meče milijarde in milijarde za pasivno resistenco, hruška delavstvo in si slabi gospodarski položaj. Čudi se Stressemannu, ki je rekel, da je Nemčija pripravljena dati garancije ali Francozi pripravi garancij ne morejo sprejeti. »Mi nimamo nikake koristi, ako nam niso dane garancije v obliki realitet. Mi hočemo izvesti čimprej obnovo opustošenih krajev in vlada zahteva za to obnovo zadosti močnih garancij.«

— Črni plamen iz Italije. Med najnesramnejše italijanske liste spada brezdomno ardiško glasilo »Fiamma Nera«. Ta list blati v vsaki svoji številki našo državo in jugoslovenski narod. Mi smo mu divjaki, barbari itd. Sedaj napoveduje, da ardiško glasilo bližnji razpad naše države. Meni, da Hrvatska, ki neče umreti, ne bo sledila Pašiću na potu samomora. Usodna odcepitev je morda blizu. »Mi, ki so nam drage aspiracije vseh zatiranih narodov (o jel, o jel! Op. uredn.), hrepenečih po svobodi, gledamo s simpatijo, kako se Hrvatska otresa jarma, naloženega ji od polbarbarskega naroda, ki se, dosepeš, do francoskega zlata, iz slepega sovraštva proti Italiji bliža svoji pogubi.« Tako izjavljata italijanska »Črna plamena« so plamen besnega sovraštva do nas in naše države. Za odkritosrčnost za smo Italijanom hvalježi. Tako nam

razkrivajo svoje pravo razpoloženje napram nam, da vemo vedno bolj, kako nam je nastopati proti njim.

— Italija povsodi proti Jugoslaviji. Lansko leto je v razmejitveni komisiji ob albanski meji zahteval italijanski zastopnik, da mora teren okoli Sv. Nauma pripasti Albaniji. Tam se namreč nahaja premož, katerega hoče izkopavati neki italijanski konsorcij, ki potrebuje v svojo svrhu tudi Ohridsko jezero. Spor radi tega terena čaka na razsodbo veleposlanikov, stopa sedaj v ospredje rad sedanega grško - italijanskega konflikta. Ver teren s kraljem sv. Naumom je velikega zgodovinskega in gospodarskega pomena za jugoslovanski narod. Zato pa naša vlada ne more sprejeti nikake razsodbe, ki bi ugodila italijanski špekulaciji!

Dunajsko pismo.

Na Dunaju, 4. sept. 1923.

Istočasno z ljubljanskim vzorčnim sejmom imamo v sosedstvu še dva sejma: v Gradcu in na Dunaju. Za nadaljni razvoj obrti in veleindustrije v Jugoslaviji je dunajski sejem velikega praktičnega pomena, ako si ga naši industrijalci dobro ogledajo in izkoristijo nauke, ki jih morejo tu nabrati. Z vsa resnostjo pravim, da bi bilo v velikem interesu naše industrije, ako bi prišel pogledat ta sejem vsak naš industrijalec, kajti vsakdo bi našel tu marsikako pobudo za napredek in razširjenje svojega podjetja. Od sejma do sejma pokazuje se tu napredek in vsakokrat nas iznenadijo novi in zopet novi izdelki umetne in velike industrije, kar je jako poučno za vsakega inteligenta, a za interese naše kroge še posebej. Ta sejem je našim ljudem najbolj pristopen in našim razmeram najbolj prikladen. Tu je za nas vro dobro šola, ki nas malo stane. S tega vidika je dunajski sejem tudi za nas važna prireditve, da jo moramo resno upoštevati in si jo v polni meri izkoristiti.

Letošnji jesenski sejem kaže nasproti spomladnemu zopet velik napredek. Čez devet tisoč je razstavilalec v teh ogromnih stavbah, ki so po sreči Avstrijcem na razpolago in kakor nalašč za take prireditve. Kolosalen je obseg teh stavb in je površen pregled daje imponujočo sliko napredujoče avstrijske industrije vseh panog. Ne gledajmo ljubosumno ali celo zavidno na višino in kolosalen obseg te industrije, marveč skušajmo posnemati, kar je vredno in dobro.

Vsi trije razstavni objekti so ogromni, ali prednost moramo ipak dati staroznani Rotundi v Pratu. Ta zanimiva kolosalna stavba izraža svetovne razstave 1. 1873 je kaj praktično razdeljena v peto kolobarjev okrog centra, kjer se znamenito postavlja okrogel kiosk tvrdke Siemens & Schuckertwerke. Prvi kolobar okrog zavzema elektrotehniška industrija v vseh panogah moderne tehnike in po največjih izumih, ki jih ni malo. Kar človek tu vidi, ga navdaja misel: ako smo prišli tako daleč v petdesetih letih, kam utegnemo priti na podlagi sedanje višine v daljni dobi sto let! Ker je pri nas tudi ta industrija na pohodu, naj si naši veščaki in podjetni industrijalci gotovo ogledajo to razstavo, ki jim je tako blizu. V nadaljnjih štirih kolobarjih v notranjosti Rotunde in severni polovici zunanjega kvadrata, kakor tudi v ogromnem zapadnem prostoru zunaj do pocestne železnice pa je pregledno razstavljena vsakovrstna velika industrija, kakor: stroji za vse potrebe od najmanjšega do največjega — razsvetljava in kurjava — vozila od avta do samokolnice — železna in metalna industrija — hišna in kuhinjska orodja — kemiške priprave in stroji — pohištvo — pletenice (košarstvo) — lesna industrija itd. Iz vsake stroke je cela vrsta razstavilalec od malega začetnika do veleindustrijalca največjega obsega. Vsaka stroka ima svoj oddelek v teh ogromnih prostorih. Pogled je imponujoč.

Drugi objekt je takozvani Messepalast, ki obsega letos že celo tisto zgodovinsko cesarsko konjušnico zadaj za obema muzejema od Mariahilferde do Burggase. Razstavilalec so letos zavzeli celo kolosalno sprednjo fronto, dalje skoro enako velik notranji trakt v prizemlju in prvem nadstropju ter še dva zvezna trakta in v notranjosti postavljene štiri lesene stavbe. Potreboval sem tri ure za površen pregled vseh teh prostorov in labirintov, kjer se tišči stojnica za stojnico, kiosk za kioskom v vseh velikostih in stilih. Razstava obsega: Umetna obrt, ki kaže neizmerno predmetov od neobhodno potrebnih do največjega luksusa, juvelj, zlato in srebro, ure, optično luksuzno blago, optični in tehnični instrumenti, steklo, porcelan in izdelki iz kamena, galanterija in umetno rezbarstvo, izdelki za kadičce, usnjati izdelki in popotne potrebščine, dežniki in palice, športne potrebščine, igrače, glasovirji in vseli vrsti glasbeni instrumenti, mila, sveče, parfumi, toaletne potrebščine, izdelki iz gumija, knjigotiskarstvo in tiskarstvo, papir in pisarna. — Vsak oddelek je razstava zase z velikim številom razstavilalec.

V novem dvoru so porabili manjši del pritličja samo za čevlje in usnje, večji del mezzanina tudi za čevlje in usnje, dalje za oblačila in kožuhovine, celo prvo nadstropje pa za tekstilije. Tu je nakopičen ogromen luksuz in okus poleg najpreprostejših izdelkov.

Opozoriti moram na poseben izdelek v Rotundi, na seime iznajditeljev ali Erfindermesse. Tu so na prodaj razni patenti in marsikdo bi mogel pri nas dobro uspeti z marsikako praktično iznajdbo.

Mnogi razstavilalec se hvalijo, da so naredili že prva dva dneva velike kupčije, tudi v Jugoslavijo. Vsled stabilizacije krone so letos nastopili v kupčijskih poslih skoro že predvojni časi in stare šance. Posebno v notranjem prometu, ali z Jugoslavijo tudi.

Velesejem v Lipskem je končal s popolnim neuspehom, kar je umljivo z ozirom na sedanji položaj Nemčije in s stanjem marke. Ali baš radi tega se nadejajo njihovi bratje Avstrijci, da bo njihov sejem nov aktivum na lestvi ozdravljenja in napredka. Sodim, da ne računajo napačno. — Kar se nas tiče, nimamo nikakega vzroka, da bi jim tega ne privoščili, kajti po pameti bi morali tudi mi imeti od zdravega sosed-

stva le dobiček. Vsekakor pa izkoriščajmo šolo, ki jo imajo Avstrijci za seboj, kajti nespametno bi bilo, da bi mi na novo pričenjali in iskali kdo ve kje, kar imajo naši sosedje v izdatni meri na razpolago.

Predsednik ljubljanskega sejma g. Bonač piše nekje, da je zelo koristno, ako so se udeležili tamošnjega sejma tudi razne tuje firme, ker izpolnijo vrzel za ono, česar pri nas nimamo in se moramo marsičesa naučiti. Utegne tako biti, ako so tiskaj dole firme res prvovrstne. Marsikaj sem doslej že videl v tem pogledu, tudi zadnjič v Mariboru, ali reči moram, da si morajo naši ljudje ogledati še marsikaj drugega, predno se odločijo za posnemanje ali nakupovanje. Največja svetovna podjetja navadno ne pridejo v tujnino šele iskat odjemalcev, ker so tako široko znana, da jim tega ni treba. Kdor hoče biti deležen njihovega dosežanega truda in vsehpa, mora iti za njimi, mora jih poiskati na sedežu ali na domačem sejmu, ki se ga morajo udeležiti že radi prestiža domače države in vspeha domače prireditve. — Zato naj si naši industrijalci, ki se hočejo kakorkoli razširiti, in naši veletrgovci, ogledajo tudi velike sejme naših sosedov.

III. Ljubljanski velesejem

Zaključek velesejma. — Sijajen uspeh.

Včerajšnji ponedeljek je bil zadnji dan III. ljubljanskega velesejma, prav živahen v medsebojnem trgovanju. Sejmska uprava, da olajša prodajo gotovih vzorcev na drobno, je potom posebno izdaje »Sejmskega vestnika« objavila posetnike o nadrobni razprodaji. Na razstavišča manufakture in perila je bil pravi naval kupujočega občinstva. Velesejem je bil ob 6.30 na svečan način med zvonenjem zvonov in sviranju dveh godb zaključen.

Po zaključku je predsednik upravnega odbora g. Bonač skupno z ravnateljem g. Dularijem podal novinarjem v sejmskih uradih kratek pregled o uspehih letošnjega velesejma. G. Fran Bonač je med drugim izjavil:

Razstavilalec so bili z uspehom velesejma zadovoljni. Gotove domače industrije potrebujejo velesejem in predvsem novo ustanovljena industrijska podjetja. Lani in predlanskim v Sloveniji ustanovljene industrije so dokazale, da s svojimi izdelki lahko konkurirajo z inozemstvom. Od velesejma niso imeli dobička samo razstavilalec, marveč tudi ljubljanski trgovci in celo tvorničarji, ki niso razstavili. Z organizacijo ljubljanskega velesejma so bili vsi razstavilalec zadovoljni, s potrebo organov sejmskega urada tudi. Z ozirom na sedanjo denarno krizo je doseženi kupčijski efekt zelo ugoden.

Danes ob 12. opoldne je sejmski urad izdal na podlagi direktno od trgovcev dobljenih informacij in na podlagi lastnih beležk in lastnega opazovanja kratko statistiko o kupčijskih sklepih, ki so bili sklenjeni na velesejmu. Po skupinah so uspehi sledeči:

1. Strojna industrija	66,000,000 Din
2. izdelki iz železa in jekla	30,000,000 »
3. ostali kovin. izdelki	4,000,000 »
4. poljedelski stroji etc.	52,000,000 »
5. avtomobili etc.	8,000,000 »
6. elektrotehnika in razsvetljava	13,000,000 »
7. kozmetika etc.	1,000,000 »
8. papirna industr. etc.	20,000,000 »
9. pohištvo etc.	11,000,000 »
10. usnje	13,000,000 »
11. tekstilna industr. etc.	8,000,000 »
12. klobuki etc.	4,000,000 »
13. lončena roba	3,000,000 »
14. galanterija	7,000,000 »
15. kemična industrija	22,300,000 »
16. industrija živil	32,000,000 »
17. stavbarstvo	1,700,000 »
18. godala etc.	2,000,000 »

Skupaj 303,100,000 Din

Ta pregled kaže sijajen uspeh nampram lanskemu 1 tu.

Veliko zborovanje obrtnikov v Ljubljani.

Konec.

IZENACENJE DAVKOV.

Ivan Rebec iz Celja, starosta slovenskih obrtnikov, ki je znan kot agilen organizator slovenskega obrtniškega stanu, je za tem očrtal obrtniške položaj s staljša vprašanja izenacjenja zakonov. Predlagal je sprejem te-le

RESOLUCIJE:

1. da se v finančnem zakonu za leto 1923/24 ukine pobiranje 30 odstotnega povisa na hišne davke, posebno pridobitno in dohodnino, ki ne preneso po svoji dosežani meri nobenega povisa;

2. da se davčni minimum za dohodnino povisa na 10,000 Din in lestvica za dohodnino omili, da do dohodnina vztrajala plačilni zmoglosti davkoplačevalca, dalje, da se dohodnina ne bo vstevala v podstavo za odmero invalidskega davka;

3. da se davek na poslovni promet z uveljavljenjem enotnega zakona o neposrednih davkih ukine, do tedaj pa omili, da se število pomožnega oseba, ki je pri obrtniki merodajno za davčno dolžnost, ne bodo vpoštevali vajenci, da se prizna pravica pritožbe tudi onim, ki ne vložijo prilahe in da ga bodo odmerjali plenimi komisij, ne pa podkomisije;

4. da se znova uvede vročevanje plačilnih nalogov ker le na ta način je mogoča orientacija in kontrola o davčnih predpisih, zaostankih in plačilih;

5. da se uvedo avtonomne finance, s predkazom državnih (realnih) davkov, da avtonomni zastopi za kritje svojih vedno rastočih potrebščin ne bodo navezani edino na doklade, ki pogosto dosega večkratni mnogokratnik državnega davka in radi tega docela izčrpavajo obdavčeni donos;

6. da se v predlogu zakona, s katerim se hočejo uveljaviti nove in izdatno povišati že obstoječe takse, izločijo vse trdote, posebno pa tarifna postavka 62, ki neupravičeno nalaga gostilniški obrtni ogromno breme stalne polietne takse;

7. da se trdote dosedanje davčne davčne zakonodaje omilijo že s finančnim zakonom za 1. 1923/24, ne glede na nameravano davčno reformo, da se na

ta način prepreči preobčutna davčna obremenitev vsaj za 1. 1923 in 1924, ako ne bi bilo mogoče uveljaviti davčne reforme že izza dne 1. januarja 1924;

8. da se čimprej uveljavi enoten zakon o neposrednih davkih in s tem omogoči enakomerna davčna obremenitev vseh slojev. Zahtevamo pa, da se ta zakon ne uveljavi, dokler ne bo dana pridobitni slojem prilika, da se še izjavijo o novem načrtu, ki ga je po časopisnih vesteh na novo izdelal finančni minister in ga predložil ministrskemu svetu v odobritev.

PRISILNO ZAVAROVANJE OBRTNIKOV.

Fran Ravnihar kot načelnik pokrajinske zadruge tesarskih mojstrov v Ljubljani je v inicijativnem poročilu podal splošne smernice, na podlagi katerih se naj izvede obvezno zavarovanje obrtnikov in njih rodbinskih članov. V zaščito obrtnega stanu spada tudi socialna zaščita obrtnika in njegove družine za slučaj, ako je ogrožena njegova eksistenca vsled prehodne ali trajne delanezmoglosti. V času stare cehovske organizacije je bil ta problem mestoma že rešen in to na podlagi dobrodelnosti. Družila je obrtnike stanovska zaveza in skupnost, ki je stremela za tem, da se ohrani socialni položaj zadruge. V modernem življenju je nujno potrebno zavarovanje obrtnika. Govornik je dalje v stvarnih izjavah predložil zboru kratek osnutek za zavarovanje obrtnika za slučaj bolezni, za slučaj onemoglosti, za slučaj starosti, smrti obrtnika in za slučaj pomanjkanja dela.

Od poročevalca predlagana resolucija je bila soglasno sprejeta. Resolucija veli:

1. Občni zbor Obrtne zveze uvideva potrebo obveznega zavarovanja obrtnikov za slučaj bolezni in starosti in odobrava v referatu podane smernice za izvedbo tega zavarovanja.

2. Občni zbor poziva vodstvo Obrtne Zveze, da da s pomočjo strokovnjakov izdelati zakonski načrt o obveznem bolniškim in starostnim zavarovanju obrtnikov v smislu smernic referata, da ga objavi in stavi na javno

diskuzijo Obrtnemu Vestniku in po potrebi v drugih listih in da po izvršeni diskuziji revidirani zakonski načrt pošlje ministrstvu trgovine in industrije in ministrstvu za socialno politiko, kakor tudi zainteresiranim poslancem radi donošenja zakona.

3. Občni zbor Obrtne Zveze zahteva od države za obvezno zavarovanje obrtnikov isto moralno in materialno podporo, kot jo uživa obvezno delavsko zavarovanje.

Radi tega poziva ministrstvo trgovine in industrije in ministrstvo za socialno politiko, da na podlagi od vodstva Obrtne Zveze izdelane zakonske načrte nemudoma izdelajo svoj zakonski načrt in ga predložijo vladi in narodni skupščini na ustanovitve, od katere pričakuje, da ta zakon čimprej uzakoni.

4. V kolikor obvezno zavarovanje obrtnikov za celo državo še ne bi bilo mogoče, zahteva Obrtni zbor donošenje zakona s tem, da vsaka oblast sama odloča o obveznosti zavarovanja obrtnikov.

Obvezno zavarovanje na območju Slovenije naj se tudi v tem slučaju nemudoma izvede.

Ob 13. popoldne se je končalo v vsakem oziru dobro uspešno zborovanje.

Gospodarstvo.

Hmelj.

—g. XXIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zatec CSR. dne 6. sept. 1923. Obratnje hmelja se izvršuje pri suhem vremenu in bo koncem tedna tudi že povsod pri kraju ter prineslo veliko ročanje glede množine Centive so se dosegle v nekaterih nasadih ob Ogri. Cenjena skupna množina žateškega okoliša bo ista torej za nekaj tisoč stotov manjša, kot smo se nadejali. Natančneje se bo izvedelo potom polzvedovanj od občine do občine. Kupci in pivovarji so presenečeni o lepo zeleni barvi, egalni rasli in o drugih vrlnah našega pridelka, kakor že dolgo ne. Tudi obriranje se je letos izvrševalo prav lepo in skrbno in to vsled pozivov, katere smo razposlali vsem občinam. Dasi je že precej za basanje pripravljenega hmelja, se vendar kupčija ne more prav odzviti. Kupci in pivovarji čakajo, da se urede cene na svetovnih tržiščih. Pri malenkostnem povpraševanju in pičem nakupovanju se dnevno prodajajo manjše partije 2—10 bal po 2700—3000 K za 50 kg in še 2% za prometni davek. Producenti ne silijo k prodaji ker so se varali glede množine in ker so imeli z večkratnim škropljenjem prav obilo stroškov, kateri se morajo pri prodaji upoštevati. Kupčija bo v kratkem oživila, ker bodo domači pivovarji morali skrbeti za potrebno kritje, in da jim tujezemski trgovci ne bodo prekupili in preplačali izborni lepo blago. Hmelj iz leta 1922 se plačuje po 2125—2150, oni iz leta 1921 pa po 1800—1900 K za 50 kg. Nova kupčija bo šla oživila, kadar bo zadosti novega blaga na trgu. Končno razpoloženje je mirno. Savez hmeljarskih društev.

— Hmelj. X. brzojavno tržno poročilo Zatec. C. S. R. 6. sept. 1923: Živahna kupčija, tendenca mirna. 2500—2800 K za 50 kg (1 K = 2.83 Din, 1 kg = 566—634 K). XI. brzojavno tržno poročilo: Zatec C. S. R. 7. sept. 1923. Zelo živahno povpraševanje, velika kupčija, cene čez 2800 K za 50 kg.

— Novosadska blagovna borza 10. septembra. Na produktni borzi notirajo: Pšenica bačka, 79/80 kg., 20 %, 10 vag. 340—350; banatska 79/80 kg., 2 %, Zenta, 4 vag. 341½—342½; sremska 79/80 kg., 2 %, 11 vag. 340—345. Ječmen bački, pomladni, 69/69 kg., 2 vag. 280; bački, pomladni, 69/76 kg., 3½ vag. 300. Oves bački, 1½ vag. 250; sremski, ponudba 250. Koruza bačka, 1 vag. 265—270; bačka duplikat kasa, 9 vag. 265; bačka 100 % zdrava, 1 vag. 245; bački Novi Sad, 2 vag. 275; sremska, 3 vag. 275. Beli fižol, 1 vag. 485; beli bački, Beograd, 1 vag. 470. Moka, bačka »0«, 5½ vag. 550—560; »0«, 7 vag. 567½—570; »0«, 2 vag. 550; »6« 5 vag. 490. Otrobi v papirnati vrečah, 1 vag. 140. Tendenca nekoliko živahnija.

—g. Zagrebska blagovna borza 10. sept. Na produktni borzi notirajo: Pšenica 77 kg. franko Nova Gradiška, roba 340; 74 kg. franko Pitomača, roba 325, banatska, 84 kg. pariteta Zenta punda 337 in pol. Koruza za bačka franko Petrovac, ponudba 275, sremska franko Indjija, ponudba 280. Moka »0« banatska franko Beograd ponudba 555; »0« banatska franko Beograd ponudba 550; bačka »0« baza, franko Červanka, 1 vag. 550. Otrobi franko Zagreb, ponudba 160 franko Varaždin, mešane vreče ponudba 150. Beli fižol franko hrv.-slav. postaja, povpraševanje 455; pisani franko Koprivnica ponudba 445. Tendenca za moko čvrsta. Beli fižol se išče za eksport.

—g. Beogradska blagovna borza 10. sept. Na produktni borzi notirajo: Pšenica 78-79 kg. 2—3% franko Jagodina povpr. 320, ponudba 325. Koruza žolta suha franko vag. Beograd povpraševanje 270. Oves (zob) franko vagon prompt 245 250. Beli fižol prompt 490, 510 franko vagon Mladenovac 500 520. Tendenca nejasna. Za produkt malo interesa.

—g. Slov. trgovsko društvo Merkur v Ljubljani bo imelo jutri 12. tm. ob 8. ur zvečer v društvenih prostorih Gradišče 17. I. nadstr. izredni občni zbor. Na dnevnem redu je med drugimi točkami izročitev di plov dvema častnima članoma in izprjemba pravil.

—g. Proračun generalne direkcije voda Ministrstva poljoprivrede in voda je stavl lo v proračun za generalno direkcijo vodi okoli petnajst milijonov dinarjev več negi je bilo v prvotnem projektu, in sicer rad izvedba nujnih hidrotehniških del.

Kultura.

— Zadnji operni predstavi za abonente sezone 1922/23. Abonentom reda A in E lanske sezone (1922/23) manjka do polnega številca predstav, katere jim je gledališka uprava vezana dati, še po ena operna predstava. Ti dve predstavi se odigrata z odličnim gostom dr. M. Nasto v glavnih tenorskih vlogah 11. in 12. t. m. in sicer se poje v torek, dne 11. t. m. za lanske abonente reda A opera »Carmen«, v sredo, dne 12. t. m. pa za lanske abonente reda E opera »Tosca«.

— **Cvetko Golar: »Poletno klasje«**, izbrane pesmi. Splošna knjižnica 4. v Ljubljani 1923. Natisnila in založila »Zvezna tiskarna in knjigarna«, 184 strani. Cena broš. Din 20.—, vez. 26.—. Poletno klasje! Za »Pisanim poljem« in »Rožnim grmom« se nam je Golar pokazal s »Poletnim klasjem«, zbirko, ki obsega vse najboljši, kar je doslej napisal v vezani besedi. V zbirko je namreč v skrbnem izboru uvrščena njegova prva in druga knjiga, poleg tega pa še lepo število novih pesmi. Vsebinsko pove kratko, a točno naslov sam. Gladki, lepi Golarjev jezik, toplina njegove lirike in ne v najmanjši meri gotovo tudi oprema knjige so brez dvoma najboljši pogoji za uspeh. Tega ji želimo!

— **Brinar, Slovenska slovnica za osnovne šole**, srednja stopnja je izšla v novi tretji bistveno neizpremenjeni izdaji pri kr. zalozilski knjig. in učil. Ta knjiga je že znana po svoji dobro premišljeni metodi in bo kakor doslej z uspehom tekmovala radi svoje nizke cene in majhnega obsega zlasti na nižje organiziranih osnovnih šolah s sicer izvrstno in nedosegljivo, vendar pa radi svoje obširnosti le na višje organiziranih šolah dobro rabljivo Schreiner-Bežakovo Slovensko vadnico.

— **Fran Milčinski: Gospod Fridolin Zolna in njegova družina**, Veselomoder črtice I. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna 72 strani. Cena broš. Din. 8 vez Din. 13.—. Nekateri teh črtic, ki jih je naš znani humorist Fr. Milčinski zbral v duhiteh špek kot 5. zvezek »Splošne knjižnice«, so bile že objavljene v našem listu v podlistku in so bile vsakokrat sprejete s hvalečnostjo in slastjo od širokega kroga bralcev. Prepričani smo, da bo ta prva zbirka veselomodnih črtic, kateri bodo sledile še nadaljnje take zbirke v okvirju »Splošne knjižnice«, našla velik odziv v najširših krogih našega čitalniškega občinstva, posebno onega, ki po trudu in resnosti dneva rado osveži svoj duh z nedolžno-veselim humorjem, za katerim se skriva tudi mnogokdaj neutralna satira. Značilni tip Fridolina Zolne, ki v gladkotečih, razposajanih besedah razklada svoje nazore in opazovanja našega družinskega in socialnega življenja, je iz kože in mesa in zdi se bravcu, da je že opetovano v družbi ali v javnem življenju srečal tak individuum in se mu muzal. V Fridolinu Zolnu je ta tip ovekovčen tudi za poznejše rodove. Cena knjižice je nadvse nizka, kar je zelo hvalevredno, tako da bo vsakomur omogočeno, nabaviti si zanimivo zbirko humorov kakor tudi naslednje, ki se izdajo v »Splošni knjižnici«.

— **Umetniško založništvo Azbe v Mariboru**. Dijaštvo, pa tudi širši intelektualni sloji češke povprašujejo pri trgovcih po razglednicah, ki bi predstavljale portrete jugoslovanskih velemož — življenj in umirih — iz vrst pisateljev, pesnikov, glasbenikov, slikarjev, kiparjev, znanstvenikov, politikov, strategov, kratka osebnosti, katerih duševno delo je bilo, oziroma je v kakršnem pravcu že koli za narodni procvet v odlični meri pospešilo ali odločilo. Da bi ustreglo tej hvalevredni in razveseljivji želji široke javnosti, je prevzelo založništvo Azbe v Mariboru nelahko nalogo, založiti več serij portretnih razglednic, katerih umetniško izdelane glave jugoslovanski umetnosti do razmaha, založništvo pa do dosege vzglednohumanitarnih ciljev ki jih je postavilo. (Založništvo se je namreč obvezalo prispevati najbolj potrebnim dilačnim kuhinjam 5 odstotkov celokupnega čistega dobička.) Omenjamo, da so originalni izvršeni od domačega slovenskega umetnika in reprodukcije na istotaku od domačih tiskarne. Cenik: 10 serij (1 serija vsebuje 12 razglednic) 90 Din. 25 serij 225.—, 50 serij 2% popusta 440.—, 100 serij 5% popusta 855.—, 100 komadov (1 komad 75 p) 75.— Din. 500 komadov 2% popusta 367.—, 1000 komadov 5% popusta 712.— Din. Stroški za pakovanje in poštne pristojbine: Za 10 serij ali 100 komadov — pakovanje 1.60 Din. pošta 4 Din je 5.60, za 25 serij ali 250 komadov — pakovanje 2.20, pošta 5.— je 7.20 Din., za 50 serij ali 500 komadov — pakovanje 3.60, pošta 10.— je 13.60 Din., za 100 serij ali 1000 komadov je pakovanje 4.50.

— **Planinski Vestnik** št. 9. Ima to-le vsebino: Jakob Aljaž: Oris močnega življenja (str. 129); dr. Milko Hrašovec: Iz Celja v jugovzhodno Albansko Alpe (str. 132); Kottiček: Planinska latinsčina (str. 137); Društvene vesti: Tridesetletnica SPD, izredni občni zbor Osrednjega društva (str. 137); Dvadesetletnica Kranjskoroškega združenja SPD (str. 141); Obzori: Zemljevid Julijskih Alp (str. 143); Hotel Zlatorog — prenovljen: Aljažev stolp na vrhu Triglavja (str. 143); Sv. Trile Kralj pri Rovtavi;

Planinski koledar za leto 1924; Plitvička jezera, Pavličev vodič, Nov gorški vodič. Naše slike: Velika Plitvička-Prisojnik; Krnica-Razor (str. 144).

Glasbeni vestnik.

— **Konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani**. Ravnateljstvo oozarja starše gojencev in gojence same, da morajo priti gojenci v sredo, dne 12. t. m. točno ob 3. uri pop. v pevsko dvorano poslojpa Glasbene Matice k razdelitvi urnika. Takoj na to se podoja vsak k svojemu učitelju glede podrobne ureditve urnika in pouka. Redni pouk se začne v četrtek, dne 13. t. m. v vseh predmetih in pri vseh učiteljih. Vpisovanje se vrši še jutri v torek ter v sredo, 11. in 12. t. m.

Sokolstvo.

Sokolska svečanost v Varaždinu.

Varaždinski Sokol — po razkolu oficijelno zvan zopet »Sokolsko društvo v Varaždinu« — je proslavilo svojo 20-letnico po velikopoteznem programu.

Sokolska izložba.

Odbor Sokola v Varaždinu se je odločil, da priredi kot uvod svečanostim proslave svojega 20-letnega jubileja, kakor sam zatrjuje, »jednu malu, skromnu izložbu«. To kar so nam nudili, to je menda sploh prva taka izložba v našem jugoslovanskem Sokolstvu. Izložba nudi v češkem oddelku prvi razvoj Sokolstva in ta je bil pri naših severnih bratih. Tu imamo dragocene rokopise ustanoviteljev Sokolstva, Tyrša, Fugera, imamo prve tri Sokolice: Hanuževo, Fugnerjevo, Podlipkovo. Tu imamo pred seboj skoro celo zgodovino tudi sokolskega gibanja v Sloveniji, saj se šteje varaždinski Sokol med prvobornike, pionirje našega Sokolstva. Vso to zgodovino v obrisih iz lepakov (vabila na zlete itd.), iz originalnih dokumentov, iz kopij, iz slik nastopov pri raznih sokolskih prireditvah, iz znakov, krajev itd., bi moral poznati vsak naš Sokol, zlasti pa ves naš naraščaj. Taka izložba dobi permanentna učilnica našega Sokolstva! Na vprašanje: zakaj se ta izložba zatvori že z zaključkom proslave, je odgovoril tajnik B. Svoboda, ki je bil poleg načelnika dr. Šantla glavni stebler vse prireditve; veseli moramo biti, da nam je mestni zastop to dvorano prepustil, vsaj za te dni in še to smo si težko priborili. Izložba ima tri oddelke: češkoslovanski, poljski in jugoslovanski. Jugoslovanski se zopet razdeli v Mariborski in Varaždinski. Mariborska župa zavzema častno mesto v organizirani celoti. Arhiv Sokola v Varaždinu je v toliko pomankljiv, v kolikor so se ga postavili Radičevići. Posebno zanimivo v tem oddelku so spomenice o razlogih razkola takozv. »Hrvatskega Sokola«. Izložbo je otvoril v zastopstvu Saveznega staroste dr. Ravniharja kot pokrovitelja, varaždinski starosta dr. Stjepan Stanković. Aktu otvoritve je sledilo zanimivo predavanje načelnika dr. Šantla, ki se je osebo največ žrtvoval za uspeh te izložbe. Ob tej priliki je izšla tudi spomenica »Sokolstvo v Varaždinu«.

Teror Blokašev.

K otvoritvi Sokolske izložbe so se zdeli iz raznih naših krajev gostje. Med o jim je hotelo izkazati čast z zastavitvami. Določa blokaši so toliko časa grozili tudi s požigi hiš, da se je večina posestnikov v strahu udala blaznemu terorju. Blokaši v Hrvatskem Sokolu so isti dan tudi demonstrativno zapustili mesto ter se odpeljali na zlet separatistov v Belovar. Župan je na ta račun že preje odšel na veleselje v Prago, a podžupan je doma izvajal ukaze Blokašev. Z njegovo vednostjo so se odstranili lepaki. Pustili so enega na mestnem posloju poleg lepaka ljubljanskega veleselja. Ta oba lepaka so blokaši namazali s črnolom.

Izredna glavna skupščina Varaždinskega Sokola.

Na praznik 8. septembra dopoldne se je v koncertni dvorani mestnega gledališča vršila izredna glavna skupščina Sokola — jubilarja. Slavnostno skupščino je otvoril starosta dr. Stjepan Stanković s posrednim pozdravom Saveznega staroste dr. Vladimira Ravniharja, delegate Mariborske župe dr. Kovačiča ter delegate društva iz Siska, Reke, Sušaka, Ljubljane in Klančice. Tajnik Svoboda je podal obsežno in zanimivo poročilo o razvoju in delovanju društva iz dobe 20 let. Dotaknil se je mnogo svetlih, pa tudi temnih trenutkov iz te družbene zgodovine: progone I. 1903, prve svobodne čase iz I. 1906, žalostne dogodke iz I. 1914, veselo vstajenje ob prevratu, ko je 26 Sokolov stopilo v Narodno Vileće ter organiziralo prevrat v Varaždinu. Spomnil se je nadalje važnejših momentov in dokumentov o izvršitvi ujedinenja Jugoslovanskega Sokolstva ter pri tem navedel vzroke razkola doleže enotnega Sokola v separatističnega »Hrvatskega Sokola«, dočim je stari Sokol ostal pri prvotnem naslovu (Sokolsko društvo v Varaždinu). Razkol se je izvršil dne 2. aprila 1922.

Tajniškemu poročilu je sledilo poročilo načelnika dr. Šantla, ki je na kratko iznesel tehniški razvoj Sokola, opirajoč se na statistične podatke, iz katerih se je skupščina uverila, da je varaždinski Sokol že srečno prešel krizo, nastalo vsled razkola. Čeprav po izdajalci izproupana (celo prapora) moralno silnici, kot so bili številno močnejši blokaši v »Hrvatskem Sokolu«. Danes se stari Sokol nahaja že zopet na svoji višini.

Jubilejna skupščina se je zaključila s posvečenjem in zapirajo na novi prapor. Starega prapora po blokaških oropano društvo si je v tem kratkem času nabavilo nov prapor, katerega je odličil ljubomorski Sokol, s katerim si stoji v najiskrenejši zvezi. V znak žalovanja vsled razkola je jugoslov. trobojnica na praporu zavita v črnam floru in ostane zavita dokler se po

Radičevići politiki zaslepljeni brat ne vrne k svojemu praporu, oziroma dokler ne vrne izropanega prapora.

Starosta dr. Stanković je vzel med govorom, ki je do solz ganil njega samega in brata načelnika, prapor v roke in ga izročil Saveznemu starosti dr. Ravniharju, ki je v znamenitem nagovoru najprej zapregel starostu dr. Stankovića, načelnika dr. Šantla in zastavonošo, na kar je vsak posamič član, položivši roko na prapor ponovil zaprisego. Priče tega izrednega dogodka pripovedujejo, da tako svečano resne garbeže še niso doživeli. Posebno velja to v trenutkih, ko se je barjaktar s praporom obrnil na slovanske brate na vse štiri strani sveta ter za vsako stran izrekel zgodovinsko zanimive in ganljive besede.

Turistika in sport.

— **Olimpijski dan 1923 v Ljubljani**. Sportna Zveza je sporazumno z Jugoslovanskim olimpijskim pododborom v Ljubljani in po nalogu Jugoslovanskega olimpijskega odbora, ki organizira na ta dan enoten olimpijski dan 16. septembra po vsej državi, sklenila za Ljubljano sledeči spored: Dopoldne ob 10. propagandna štafeta atletov skozi mesto, ob 11. matineja v dramskem gledališču, predava g. dr. Demeter Bielweil o izvoru in pomenu sporta ter o olimpijski ideji, dalje sodelujejo gospe Medvedova, Sarčeva, Marila Vera ter gospe Betetto, Šimenc, Lipah in prof. Ravnik. Ob 12. popoldne tombola Sportne zveze na Kongresnem trgu, ob 14. nogometni tekmi Jadran: Hermes, nato 11. rila: Primorje, ob 8.30 zvečer kot zaključek plesni večer v dvorani Kazine. Po mestu se bodo prodajali odznaki v korist olimpijskega fonda ter nabirali v isti namen prispevki z nabiralnimi polati. Programov za ostala mesta Slovenije ni bilo mogoče ugotoviti, napravilo se bo tekom prihodnjega tedna. Upamo, da bo obširno razumelo pomen tega dne in bo od uspeha nabiranja prispevkov v državi pred vsem odvisno, kako bo naša mlada domovina zastopana prihodnje leto na Olimpijadi v Parizu, kjer bodo merile vse države sveta uspehe svoje telesne in duševne kulture. Sportna zveza, Ljubljana.

— **Uspehi Perparja in Valtriča v Pragi**. Jubilejna mednarodna lahkoati. meeting prške Slavije dne 8. in 9. t. m. sta se udeležila kot edina Jugoslovana naša sprinterja Perpar in Valtrič (Primorje — Ljubljana). Kljub temu, da sta se prošli tedne oba vsled nepredvidnosti pri kopanju ranila na nogi, sta vendar častno zastopala naš lahkoatletski sport: Perpar je dosegel drugo mesto v teku na 100 m in v teku na 200 m, Valtrič pa tretje na 200 m. Prvi je bil češki rekorder Svoboda z 11.3 sek. 23.6, ki s temi časi, ob drugih razmerah pač moral podleči Perparju in Valtriču.

— **Skautska razstava**. Radi nepričakovano velikega poseta ostane razstava odprta do vštete nedelje, 16. tm. Odprta je vsaki dan od 9.—12. in od 14.—18. v posloju obrtne šole.

— **S. K. Slovan : S. K. Korotan 8.1**. Na praznik 8. t. m. je doživel Korotan v Kranju zelo občutljiv poraz od strani drugorazrednega kluba S. K. Slovan. Korotan je moral nastopiti s šestimi rezervami, kar je ostale igrice popolnoma depimiralo. Takoj v drugi minuti je padej že prvi gol za Slovana. Napadalna vrsta Slovana je vsled polnega nekritja krilske vrste Korotana pokazala zelo lepo in hitro igranje. Komaj umeven je ta poraz Korotana, če pomislimo, da je igral v nedeljo 26. avg. s kompletno rezervno igrice neodločeno 1:1, v soboto 1. t. m. pa je podlegel kompletnemu 1. moštvu Hermesa. V nedeljo 9. t. m. je nastopila rezerva Korotana pred publiko. Za nasprotnika je imela prav tako mladi klub S. K. Panonijo iz Ljubljane, nad katero je zmagala z 2:0. Mladi Korotan se je po svoji agiliti toliko opomogel, da postavlja dve kompletni moštvi ter priredi vsako nedeljo in praznik kakor tekmo.

Društvene vesti.

— **Kolo jugoslovanskih sešter v Ljubljani** ima v četrtek 13. septembra ob 16. izredno odborovo sejo. Vabijo se vse odbornice, tajnica.

— **Abiturijentom! J. n. akad. društva »Jadran«** je zopet pričelo redno poslovanje, na kar opozarja zlasti tovariši abiturijenti, ki se nameravajo posvetiti univerzitetnemu študiju. Tajnik posluje vsak dan od 11.—12. ure dop. da daje tov. novincem informacije o študiju na tu in inozemskih univerzah, o strokah, ki so zastopane na posamičnih fakultetah, o življenjskih razmerah, štipendijah itd. (Novi člani se sprejemajo po vpisu na univerzo). Informacije se dajejo ustmeno ali pismeno. Tajništvo se nahaja v lastnem društvenem domu. Naslov: Tomanova ul. 3, Ljubljana. (na vrtu Nar. doma.)

— **Občni zbor podružnice CMD v Murški Soboti** se vrši v sredo, dne 12. septembra 1923 v hotelu Dobray ob pol 8. uri zvečer. Nadejamo se, da se tega občnega zbora udeležijo vsak Jugosloven. Poleg občnega dnevnega reda se poda tudi poročilo o sobotni glavni skupščini CMD v Ptuj.

Eau de Cologne Louis XIV.

se odlikuje posebno s svojim finim, ugodnim, osvežujočim vonjem ter se porablja kot parfum in z izrednim uspehom za negovanje obraza in telesa.

Cena 1 / Din 150.— 1/2 Din 80.— Stoklenico je prinesli seboj.

Parfumerija Uran Ljubljana, Mestni trg 11

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 11. septembra 1923.

Na naslov železniške uprave v Ljubljani.

Prejeli smo: Kakor se čuje, se bodo sprejemali v delavnico v Mariboru zopet delavci, ki so stavalji, ali baje samo taki, ki niso dali posrednega povoda k stavki. Pri tem moramo opozoriti državno upravo na dejstva, ki že vnaprejšnje jasno povedo, kako se bo to sprejemanje vršilo in na čigav račun. Kakor znano, je delavnica Južne železnice v Mariboru pravo švabsko gnezdo in to »samih neobhodno potrebnih« (seveda za vzdrževanje nemške irredente v Mariboru) to je »strokovnjakov«, ki kažejo povsodi javno svojo mržnjo do našega naroda in do naše države. Da pridejo taki zopet do kruha, poskrbe gotovo — kakor se to že javno govori — razni »Werkmeisteri«, »führerji« itd. »lojalneži« in sicer čisto lahko, ker jim je pri izstavljanju delavskih sprejemnih list: dana polna moč. Tako bo zopet udarjen in zapostavljen slovenski delavec in ž njim slovenski Maribor. Opozarjamo železniško upravo, da treba razčistiti enkrat za vselej delavnico v Mariboru vseh protinarodnih elementov, da s tem reši čast in ugled sebi, narodu in državi. Sprejemne liste delavcev naj napravi naša komisija, sestojča iz naših narodnih ljudi, in ta sigurno napravi red. To pripada nam, ker smo v svoji državi, ker smo tu doma. Zato hitro na delo, dokler je čas! Ven s tujci!

★ ★ ★

— **Kraljeva zahvala**. Kabineta pisarna predsedstva ministrskega sveta objavlja uradno: Nj. Vel. kralj in kraljica sta povodom rojstva prestolonaslednika dne 6. septembra t. l. prejela mnogoštevilne čestitke od vseh strani tako iz države in inozemstva, v katerih čestitkah je izražena narodna ljubav in radosť ter se voščili srečni in slava vzvišenim roditeljem, njihovu nasledniku in vsemu kraljevskemu domu. Predsednik ministrskega sveta je po nalogu z Najvišjega mesta tem potom izrazil svojo zahvalo vsem onim, ki so ob prestolonaslednikovem rojstvu čestitali Nj. Vel. kralju in kraljici.

— **Kraljev dar materinskemu udruženju**. Po poročilu iz Beograda sta Nj. Vel. kralj Aleksander I. in kraljica Marija podarila ob rojstvu prestolonaslednika materinskemu udruženju 100.000 dinarjev.

— **Številne čestitke kraljevskemu domu**. K rojstvu prestolonaslednikovega je prispelo iz vseh krajev države in tudi iz inozemstva nebroj čestitk. Kakor javljajo nekateri listi, je dosedaj došlo 11.500 brzoglavnih čestitk. Včeraj je kralj v spremstvu romunske kraljice Marije napravil kratek sprehod v beogradsko okoliščino Z angleškega dvora se ni došlo obvestilo, kdo prevzame funkcije bota v imenu angleškega kralja Jurija.

— **Naš prestolonaslednik**. Včerajšnji zdravniški bulletin kratko konstatira, da je zdravstveno stanje Nj. Vel. kraljice Marije in prestolonaslednika zelo povoljno.

— **Soproga ministrskega predsednika Pašića na veleselju**. Letošnji veleselje se je zaključilo s posetom visokih gostov z Bleda. Včeraj okrog 11. dopoldne je prispela v Ljubljano soproga ministrskega predsednika Pašića v stvu svojih dam in članov odbora, ravčeve, njene matere, dveh strinj, ge. Pašićeve in Markovičeve ter ministr n. r. dr. Vošnjaka. Na veleselju sta jih pozdravila člana predsedstva gg. Bonač in Knez, ki sta izrazila svoje veselje spriču tako visokega poseta. Ga Pašićeva si je v spremstvu svojih dam in članov odbora ravnatelja g. Dularja, prof. Juvaničiča in tajnika Joisa ogledala skoro vse sejmске prostore. Posebno se je zanimala za domačo industrijo, zlasti čipke, pletenine in steklarsko industrijo. Pred izložbo ptujskega vinogradnika g. Čučka je pozdravil visoke goste lastnik g. Čuček ter jim ponudil nekaj svojih proizvodov. Dame so sedle, da se malo odpočijejo in pri tej priliki je ga. Pašićeva dvignila čašo in praznila ga. Pašićeva navzoče, naj pijejo na zdravje mladega prestolonaslednika. V gostilniških prostorih g. Dolničarja so gostje obedovali in dame so se opetovano zelo pohvalno izrazile o utisih, ki jih je napravil nanje ljubljanski veleselje. Posebno so hvalile krasno portreta Nj. Vel. kralja in kraljice ter so svojo pohvalo izrazile tudi g. Vavpotiču osebno. Na sejmšču so ostali visoki gostje do 14. popoldne, naker so si gledali Ljubljano ter posestili razne trgovine. Zvečer so se dame povrnilo na Bled.

— **Poroča**. Jutri 12. tm. se poročil gđ. Milena Gabrijelečič, hči g. dvornega svetnika Mihe Gabrijelečiča in gospe Tereze Gabrijelečičeve, roj. pl. Premrou-Premreštein, v cerkvi Sv. Janeza na Bohinjskem jezeru z g. Ivanom Puttkom, bančnim uradnikom, sinom dvornega svetnika g. Viljema Puttkja v Ljubljani. Naše čestitke!

— **Zanimiva obletnica**. Dne 2. oktobra poteče 75 let, odkar se je rodil v vasi Tomanova, hišna številka 32, gostilna pri »Kovačevu Krasu Šumi, pisatelj in izdajatelj

»Arhiva za domovinoznanstvo« ter »Zbirka listin in regest«. Umrli je dne 17. decembra 1916 v Curihu v starosti 68 let. Potoval je skoraj po vsem svetu. Dolga leta je živel v Severni Ameriki in v glavnem mestu Peruanske republike, v Lima. Zanimivo je, da je bila njegova mati Micka Rotarjeva ena izmed idealov našega pesnika in pisatelja Prešerna, kar dokazuje triolet »Rotarjevima dekletoma«.

— **Instruktorski honorar**. Klub akademikov instrukturjev je določil na sestanku dne 10. sept. honorar za lekcijo minimum 20 Din. Delo izven lekcij se računa kot lekcija. Starši naj se obrnejo radi instrukcij na naslov: Klub akademikov instrukturjev, univerza, Odbor.

— **Popravek**. V včerajšnjem poročilu o kmetskem prazniku se ima čitati kalno tretjega odstavka »Toda klerikalno nadovanje (ne napredovanje) je neutilitarno«, dalje koncem četrtega odstavka »Zlasti še, ker (ne kadar) bo ta namreč enotna jugoslovanska kmetska stranka, vseskozi patriotična«.

— **Službeno pragmatiko za drž. namerščence** izda Tiskovna zadruga v Zbirki zakonov kot posebno knjižico. Brošura izide v kratkem.

— **Zdravstveno stanje mesta Ljubljane**. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 2. do 9. septembra izkazuje to-le statistiko: Umrlo je 21 oseb, 11 moškega in 10 ženskega spola (tulec 9). Smrtni vzroki: življenjski slabost 1, jetika 3, pljučnica 1, škrlatica 1, trebušni legar 1, griza 2, zastrupljene rane 1, rak 3, drugi naravni smrti vzroki 8. Med tem časom se je rodilo 24 otrok, 11 moškega in 13 ženskega spola. Naznanele nalezljive bolezni: škrlatica 1, para-legar 2, griza 8.

— **Pozor!** Za pošto je ministrstvo izdalo novi pravilnik. V odprta pisma v katere tiskovine, čke, vabila, pravila polagamo in pošiljamo ter jih z znakom po 20 para frankirano, se ne sme niti jedna beseda na ček ali na dotično tiskovino napisati. Društva kot »Samopomoč«, vpokojenci in druga društva, če le ime umrelega člana napišejo — mora prejemnik pisma plačati do 7 kron (1.75 Din) kazni! Društva, katere čke pošiljajo, smejo le male številke na srednji del čke — zapisati, da člani vedo, koliko je vplačati. Druge besede, imena umrelega člana se ne smejo pisati. Morali bi potem vsi dopisnice še posebej pisati in stroške vsem delati. Čeke mora vsak sam izpolniti in pisati.

— **Nov telefonski imenik**. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani je izdala nov »Imenik telefonskih naročnikov in telefonskih central« svojega področja. Prodajna cena mu je 8 Din. V Ljubljani in Mariboru prodajate tamošnji gl. pošti (v Ljubljani brzojavni-telefonski oddelk, kjer je telefonska govorilnica). Nadalje ga bodo prodajale pošte Bled 1, Brežice, Celje, Dol, Lendava, Domžale, Gor. Radgona, Jesenice, Gor. Kamnik, Kočevje, Kranj, Ljutomer, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Ormož, Rog. Slatina, Skofja Loka in Trzin. Interesenti v ostalih krajih ga lahko naroče pri eni izmed navedenih pošt ali pa naravnost pri ekonomatu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani.

— **Vžigalce Ciril-Metodove družbe**. Pišejo nam: Nedavno je članek pod naslovom »Družba sv. Cirila in Metoda« apeliral naj povsod zahtevamo družbeno blago, posebno vžigalce ter dostavili: »Ne od prodajalca, ampak od kupovnice je odvisno da se vsi prodajali in tako zviša dohodek CM. družbi.« Vselej ta teza ne drži. Glavno je vendar, da imajo prodajalci to blago v zalogi ter ga forsirajo pred drugim. To velja posebno glede vžigalcev. Mnogo je še trafik, ki sploh nimajo C. M. vžigalce v zalogi ali pa jih drže le za tiste »sitneže«, ki drugi kupiti nečejo. Vsem drugim kupovalcem pa postrežejo z mednarodnimi ali tujimi vžigalci, pri katerih menda več zaslužijo. V tem oziru se posebno vsiljuje vžigalce »Solo« z rdečim peresom. Te vžigalce so res salonske, ker na prostem pri najhlaščih sapci takoj ugasnejo.

— **Kdo in kje je Jos. Mikar?** To je namreč on! Junaki avstrijski nadporočnik ki je dal po Triglavskem pogorju streljati Ruse kakor divjačino. Za Mikarja se bala zanimala »Orluna«, ki zbira zgodovinski album podobno zaslužnih junakov. Mikar sam je nabrž preskromen značaj, da bi se sam javil v odklovanje.

— **Ženska mala antanta**. Mala antanta ženskih društev, ki je nastala o priliki zborovanja za žensko volilno pravico v Rimu, je povabila vsa ženska društva po raznih državah, da pošljejo svoje zastopnice na prvi sestanek, ki bo v Bukarešti od 20. do 25. tm. Na tem sestanku se predlože in sprejemale definitivna pravila »ženske male antante«.

— **Drž. železniška šola**. Drž. sachrajna želez. šola se prične 20. tm. Sprejemajo se kandidacije, ki so službovali doleži kot železniški pripravnik ali so izvršili sedem razredov gimnazije, ki niso mlajši pod 18 in ne starejši nad 25 let. Po dokončani šoli, ki traja dve leti, dobe uradniško stopnjo druge kategorije.

— **Otvoritev pomožne postaje Petroča v Prekmurju**, napovedana pretekli mesec, se začasno preklicje.

— **Celške vesti**. — **Porotno zasedanje**. V ponedeljek 10. tm. se je pred celskim okrožnim sodiščem pričelo jesensko porotno zasedanje kot prvi je stal pred poroto posestnikov sin Anton Pirnat iz Anovca pri Vidmu v Brežinskem okraju. Obtožen je, da je dne 2. aprila 1923 svojega očeta Jožefa Pirnata v prepiru ubil na ta način, da ga je z nekim topim orodjem težko poškodoval. Polomil mu je rebra, medenico itd., vsled česar je oče kmalu nato umrl. Vzrok dejanja je bil, da je z očetom živel v prepiru, vsled česar se ga je

hotel iznebiti. Porotnikom je bilo stavljeno eno vprašanje glede uboja, katero so z 11 glasovi potrdili nakar je sodni dvor Antona Pirnata obsodil na 15 let težke ječe. — Razpisani porotni slučaj. Razun je razpisanih porotnih slučajev, se v tem porotnem zasedanju vrši dne 13. tm. razprava je proti Alojziju Cesar radi uboja, 14. tm. pa proti Karlu Kovar radi umora. — Celjskemu okrožju sodišču so se dni izročili mesarja Janžiča, kateri je, kakor smo poročali, v nedeljo 2. tm. v Stora v silobranu z nožem v trebuh zabodel 18 letnega Ivana Gajška. Gajšek je na dobrih poškodbah te dni v Celjski bolnici umrl. — V našem mestnem gledališču se odpravi, kakor že javljeno, sezona v petek 14. tm. z Medvedovo tragedijo »Za pravdo in srce«. Za prihodnje dni se pripravljajo igre »Charlesova teta«, »Marija Stuart« ter Strindbergov »Pellikan«. Prva predstava »Za pravdo in srce« se igra za abonement B. — Nevaren tat. 27. letni Karel Kajba, krojaški pomočnik iz Hrvaškega, je meseca julija v Lozah pri Medvedovem selu ukradel Jos. Inkretu iz zaklenjenega kovčka razno perilo in blago, katerega je potem prodal. Okrožno sodišče mu je zato prisodilo 4 mesece težke ječe. — »Pozabljeni jubilej«. G. Anton Brezovnik, nadučitelj v p. v. Vojniku, ki je že 55 let naš zvest naročnik, nam piše: V cenj. Vaši številki 194. nedelje 26. tm. omenja neznan mi pisec (prisrčna mu hvala za prilazne vrste) v članku: »Pozabljeni jubilej« tudi moje malenkost. Dovolite mi, g. urednik, k temu kratko pripombo. Že v prvem Lapajetovem koledarčku, izdanem okoli leta 1880, kjer je kratek imenik učitelstva, je pomotoma zapisano, da sem jaz rojen v Ložu na Notranjskem. Lož je menda, kolikor mi je znano, lep in pošten kraj, a ker je na Kranjskem, moral sem zaradi njege velikokrat in po nedolžnem pismeno in ustno požreti psovko: »Verluchter Krainer! Was machst du hier in Steiermark? Pack dich nach Krain!« A nič za to! Ostal nisem nič dolžan. Borba nam je bila mila, draga. (Saj smo se borili z vama svitlim mečem). Resnica pa je tale: Marsikateri izmed cenj. Vaših čitateljev je že obiskal grob našega Dav. Trstenjaka v Starem trgu pri Slovenem gradu. Glejte, v cerkvi, ob kateri snivalo zemeljski ostanek nesmrtnega našega zgodovinarja večno spanje, v tej cerkvi stoji — moj in mojih prednikov krstni kamen. Moja domača občina je v Rie pod goro Sv. Uršule ob koroško - štajerski meji. Občina Rie so sestavni del župnij: Stari trg in Sele. Tu v Selah župnikuje sedaj naš neznani Fr. Ks. Meško. V mojih otroških letih je tu pastiral in pesnikovaj Valentin Orožen (»Kje so moje rožice?«) Šole v tedanjem času v tej občini še ni bilo. Hodili smo v eno uro oddaljeno popolnoma nemško »Hauptschule« v Slovenjgradec. Kot učitelj tedanjega razreda je bil znani Franc Hafner (pozneje okr. šolski nadzornik in vladniški učitelj v Mariboru). Učil nas je med drugimi (ne oblatno) gluhoneml jeziki in razkazal nam slovensko stenografijo, katere rokopis je pozneje ponudil »Slov. Matice« in izdal. Šolal sem se torej ves čas na Stajerskem (Slov. gradec, Celje, Gradec). V Celju sva se seznanila in sprijateljila z znanim prof. stenografije v Sofiji Ant. Bezenškom, doma na Frankolovem pri Celju, s katerim sva si ostala iskrena prijatelja do njegove prežgodnje smrti (11. decembra 1915 v Sofiji). Kadar je prišel domov (navadno vsako leto), zglasil se je navadno najprej pod mojo streho, da vsa si stisnita roki in pritisnita srce na srce.

— Konec stavke v delavnici južne železnice v Mariboru. Nedeljski shod pri Gamberinu v Mariboru pod vodstvom komunistov je javno pokazal polom strokovnih organizacij, ki se skrivajo v podrešju političnih strank. Cele te ponesrečene stavke so se lotili »komunisti«, ki so se izkazali popolnoma nesposobne voditi delavstvo v take stavke, kakor je bila ta. Da so delavci prišli do pravega spoznanja, se je pokazalo po burnih nastopih na nedeljskem shodu, kjer je prišlo do ostrih prekanj med strankami, ki so delavstvo vodile v to stavko in ga vodijo iz ponesrečene stavke. Čuli so se očitke, da so poedine vodilne osebe porabile bedo delavstva v to, da si kujejo političen kapital ter si zasiguralo že omanjano stališče. Stavka, ki je trajala skoro štirinajst dni, od katere je delavstvo pričakovalo vsaj delno zboljšanje svojega gnetenega položaja, je končala nad vse tragično. Ne le, da delavstvo ni doseglo od svojih zahtev prav nič, pač pa se še danes kažejo znaki novega terorja. Kakor čujemo od strani privedetih, je bilo do sedaj odpuščenih okoli 20 oseb, daljše odpustitve pa se pričakujejo v prihodnjih dneh. V ponedeljek jutraj je delavnica zopet prišla z rednim obratom. Jutraj se je prišlo glasilu za delo okoli 1200 mož. Veliko pa jih je šlo za praznike k sorodnikom na deželo, ter se jih bo moglo šele obvestiti o delu. Kakor se zatrjuje, bodo baše sprejeti vsi delavci zopet razum onih, proti katerim ima vodstvo posebne pomisleke. Bojimo se pa, da bodo ti pomisleki zadeli pretežno le slovenske delavce. Prve izkušnje ta strah že potrjujejo.

— Mariborske vesti. — Nesreča na cesti. Sin posestnika, 17-letni Knuplec Rudolf, je peljal težko naložen voz gradbenega materiala po Koroški cesti. Na Vodnikovem trgu se nenadoma splašajo konji ter se spustijo v dir. Fant, ki je sedel na vozu, se je trudil, da ustavi konje. Pri tem pa je izgubil ravnotežje ter padel čez voz in na njega težek železen zaboj. Dobil je močne poškodbe na rokah in obrazu. Rešilni oddelek mu je nudil prvo pomoč ter ga prepeljal v bolnico. Gradbeni ravnatelj na Fall V. Seizwert je škočil iz železniškega voza tako nesrečno, da si je izvilni nogo. — Zopet en sodnik odšel iz drž. službe. Kakor vse kaže, pri okrožnem sodišču v Mariboru ne bo treba izvesti redukcije, ker najboljši sodniki sami zapuščajo državno službo ter se raje posvečajo privatni praksi. Te dni je podal ostavko ok.

sodnik dr. Jerab, ki stopi v notarsko službo. — Tatvine. Dvor svet. Fonu so iz podstrešja ukradli zimsko obleko. Kazenskemu zagovorniku Dr. Snuderlu so pokradli blizu 80 knjiž. katere pa je policija izsledila pri nekem fotografu. — Se vedno ne mamiški napisi. V Sp. Radvajnu se nahajajo še vedno stara imena cest, n. pr. »Unter - Radweiner Strasse, St. Wolfgangstrasse« itd. Odstraniti jih nemudoma! — Pozor na gobe na trgu! Na trgu opazujemo večkrat tudi gobe že nagnite in plesnive, ki gotovo škodujejo zdravju. Še lani ob priliki obolenja nekaterih oseb, smo opozarjali, da je treba od strani tržnega nadzorstva še večje pozornosti na prodajo gob.

— Imenik mariborskih porotnikov. Za jesensko porotno zasedanje, ki se prične dne 17. septembra 1923, so bili izbrani sledeči porotniki: Glavni porotnik: 1. Pesek Simon, pos. Gorica 51. Maribor; 2. Drevenšek Ivan, velepos. Pobrežje 102. Ptuj; 3. Reberc Franc, pos. Samozanin 52. Ptuj; 4. Ratajc Ivan, gost. Muta 95. Slov. Gradec; 5. Kasjak Anton, pos. Recenjah, Maribor; 6. Zagoršek Fran, pos. Pervenci, Ptuj; 7. Berneker Martin, pos. Vuzenica, 4 Slov. Gradec; 8. Führner Josip, pek Ptuj 12 Ptuj; 9. Vodošek Fran, pos. Gorica 17. Maribor; 10. Singoi Ignac, usnar, Ljutomer; 11. Lipošek Anton, pos. Grusova, Maribor; 12. Prosenjak Jurij, gost. Brstje 23. Ptuj; 13. Stern Matevž, pos. Koprivnik, Maribor; 14. Brandel Pavel, pos. Kozjak 135. Maribor; 15. Čuček Fr. veletrg. Ptuj; 16. Sernc Miha, trg. Ruše, Maribor; 17. Lončarič Anton, pos. Trniti, Maribor; 18. Glančnik Pavel, krajskič, Pragersko; 19. Domanik Alojz, pos. St. Ilj. Maribor; 21. Orešnik Vinko, gost. Ptuj; 22. Pilberšek Jožef, župan. Pivola, Maribor; 23. Bezjak Ivan, pos. Fram, Maribor; 24. Fornez Josip, velepos. Leiten 27. Maribor; 25. Leonhard Jožef, pos. Zrkovci 16. Maribor; 26. Jug Alojz, pos. Ciglenice 43. Maribor; 27. Lorhek Anton pos. Kamnica Maribor; 28. Sabedri Frano, župan. Zg. Korena, Maribor; 29. Bauman Josip, pos. Peki, Maribor; 30. Bezjak Franjo, Rogoznica, Maribor; 31. Kukovec Franjo, pos. Zg. Korena, Maribor; 32. Magdič Ferdo, pos. Cven 27. Maribor; 33. Mustafa Miha, gost. Zupačič, Ptuj; 34. Kranjc Ignac, mesar, Sv. Vid, Ptuj; 35. Ledenic Franc, posest. Bresterica, Maribor; 36. Langeršek Josip, trg. Maribor; 37. St. Gradec; Nadomestni porotniki: 1. Orovič Jurij, gost. Vetrinjska ul. 24. 2. Koplčič Karel, trg. Tattenbachova ul. 16; 3. Jerman Ivan, trg. Ruška cesta 37; 4. Nisfergal Rudolf, Koroška cesta 1; 5. Jan Ignac, urar, Grajski trg št. 4; 6. Glinšek Franjo, trg. Mlejska c. 6; 7. Schmidler Alojz, trg. Dravska cesta 12; 8. Novak Josip, uradnik, Gregorčičeva ul. št. 6; 9. Pihlar Srečko, trg. Gospodarska ulica 5.

— Slatina - Radenci. V proslavo septembrskih dogodkov CMD leta 1908 v Ptuj se je vršil v kopališču Slatina-Radenci dne 2. sept. 1923 ustanovni občni zbor CMD p. Predsednikom je izvoljen kopališčni zdravnik dr. Sedlaček, podpredsednik: župan Jakob Zemljčič, tajnik Brinar Albin, tajnikov namestnik: Magdič Ivan, postaj. delavec, blaginjak: Berlan Avgust, fin. pregled., blag. nam.: Streicher Hinko. Odborniki: gospa dr. Sedlačkova, zdravnikova soproga, ga. poštarica Pepca Vukovičeva, gđ. učiteljica Mara Pušenjakova, Bračko Ivan, trgovec, Domanik Andrej, trgovec, Frank I., ravnatelj zdravilišča, Milinarič Fr., veleposestnik, Jurjovič Karol, trgovec, (ima razglednice CMD), Horvat Rudolf, gostilničar v Kapeli, Köchler Rikardo, postajena-čelnik v Radenci, Pavlica Franjo, upravitelj veleposestva, Polak Fran, farmaceut, Vogler Ivan, lastnik petajnske slatine, Vučec Franjo, restavrat. Pregledovalca računov: Slavko Vutkovič, poštar. Navačan Alojz, komandir postaje. V odgovor sovražnih napadov na CMD v Ptuj pred 15 leti so plačali pet kamnov: G. dr. Sedlaček, kopališki zdravnik v Slatini-Radenci in njegova soproga 400 K, tovarnar Fric Zilavec iz Gornje Radgone 200 K, Fr. Vučec, gostilničar 400K. Skupaj 1000 K. — Vodstvo CMD p. je zastopala gđ. Tončič Ježovnikova. Novoizvoljeni odbor nam jamči, da bo podružnica CMD v Slatini-Radenci najmočnejša protidržava proti delovanju Südmarke in Schulvereina na severni meji.

— V Gornji Radgoni imajo prav pridno podružnico Jug. Matice. Lani je poslala ta podružnica pokrajinski centrali v Ljubljano Din 7303.50. To je potrebno zaradi tega pohvalno naglašati, ker se je v blaginjkovo poročilo za letošnji občni zbor v Celju pri prepisovanju vrnila pomota (7303.50) namesto 7303 Din.

— Smrtina nesreča. V državnem premo-gokopu Velenju se je 6. t. smrtno ponesrečil rudar Franc Pir. Pri delu v rovu se je nanj podrla iz precejšnje višine plast premoga. Pir je bil takoj mrtev. Zapuščal vdovo in enega otroka.

— Tatvine v Ljubljani. Ivanu Galle je bilo 6. t. m. v Miklošičevi ulici ukradeno kolo vredno 2000 K. — V Trubarjevem parku je bilo Ivanu Mušiču ukradeno 9. t. m. 4000 K vredno kolo. — Urši Oblak iz Hriba je bil pred škočijo iz žepa ukraden listnica s 3000 K. — V restavraciji Dolničar na veselemu je bila Miroslav Jeršan ukraden srbarna doza, vredna 6000 K. — Sejm-ski uzmovčič so odnesli dr. Merzovu 25 likerskih kozarcev in 2 sižonski steklenici v vrednosti 350 D. — Iz stanovanja Josipa Bahovca na Sv. Jakoba je bila ukradena 7. t. m. damska črna obleka vredna 12.000 K.

— Gospod Rudolf Lašnik, stanujoč v Mariboru, Mlejska cesta 25, nam je ponudil odstop od svoje uslužnostne pravice doživljenjske rabe stanovanja v I. nadst. hiše v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1, na kar se je napravilo z njim prijateljsko poravnavo glede odstopa, kar na njegovo željo v pravilno informacijo javnosti potrjuje. Upraviteljstvo hiše Wolfova ulica št. 1.

— Christoflov oblastveno dovoljeni učni zavod za stenografijo in strojeopisje v Ljubljani vpisuje še ves september na Domobranski cesti 7. Začetek šolskega leta 1. oktobra. Vpisnina 10 Din., mesečna šolnina v dnevnih tečajih 75 Din., v večernem tečaju 100 Din.

— Kino »Ideal« bo predvajal v času od 13. do vstevši 16. t. m. detektivski film »Strelovodna centrala« z glavno vlogo najboljšega svetovno znanega igralca detektivskih svetov Harry Hill. Kot prednamnilo se pa obvešča, da se s ponedeljkom 13. septembra t. l. prične s predvajanjem filma v treh delih »Most vzdihljiveje« po znanem enakoimenskem romanu, v katerem igra glavno vlogo Luciano Albertini.

— Restavracija in kavarna »Zvezda« 3 krat na teden vojaški koncert na vrtu, 3 krat na teden ciganski koncert v paviljonu pred kavarno.

— Higijenska česalnica za dame O. FETTCIH - FRANKHEIM, Ljubljana, Kongresni trg 19. Negovanje las. Ondulacija. Barvanje z L'Oreal Henné. El. masaža lica. Manicura. Izvršuje vsa lasna dela. Kupuje izpadle in odrezane lase po najvišji dnevni ceni. Parfumerija.

— Kot nasladi in kot hrana je najboljša čokolada »Sana«.

— Koncert v kavarni »Emona« se vrši danes v torek ob 8. zvečer. Igra I. ljubljanski salonski orkester.

Julijska krajina.

Poset tržaškega župana sen. Pitacca v Pragi.

Kljub temu, da smo o priliki zadnjega romanja gosp. dr. Beneča v Rim čitali komunicke o poveljni rešitvi vprašanj, tihočih se Italije in Čehoslovake, je čutil še ne mesec dni za tem tržaški župan sen. Pitacca potrebo, oditi osebno v Prago in na licu mesta razpravljati s čehoslovakiškim trgovskim ministrom Novakom o vprašanju tržaškega pristanišča. Znamenja, da je med Italijo in Čehoslovako precej besedne uslužnosti, toda malo realnih zvez in da je še danes potrebna intervencija tržaškega župana v stvarih, ki bi jih morale rešiti z večjimi pogodbenimi visoka diplomacija. Taki poseti nam pričajo, da se Čehoslovake glede Trsta ni kaj posebno izpostavila in se pridrži pristo roko glede tega pristanišča. Ne dvomimo, da se bo njena trgovinska politika odločila, ko bo šele rešeno resko vprašanje in ko bomo videli, ali pripade to pristanišče svobodno in neodvisni državi ali pa Italiji, in se torej združi s Trstom. Če postane Reka svobodna država, ni dvoma, da se Čehoslovake prijazno odpo-ve Trstu in usmeri svojo zunanjo trgovino tja, kjer se stekajo tudi jugoslovanski interesi, to je na Reko. Takšen je politični nauk, ki ga razodeva poset tržaškega župana v Pragi.

— Občinski svet v St. Petru na Krasu je italijanska vlada razpustila. Dotični ministrski odlok ne navaja nikakega razloga za ta korak. Občinski zastopniki si pa tudi zaman belijo glavo, kje bi bil povod za razpust. Za občinskega gerenta je postavljen uradnik podprefektura v Postojni Miglione-tti.

— Ne sme več biti slovenskih učiteljev, tako je vzkliznil na ustanovnem občnem zboru fašistovskih učiteljske zveze v Gradski dr. Lessi, strokovni tajnik gorške cone. On pravi, da so slovenski učitelji sedaj vsi Italijani. Ako se ne smatrajo za take, naj gredo preko meje. Dr. Lessi očitno zahteva, da morajo slovenski učitelji zatajiti svoje slovenstvo in se priznati za Italijane, to je za sinove italijanskega naroda in ne morda samo za italijanske državljane. Nacionalna pretiranost goni fašiste tako daleč, da se ob vsaki priliki grdo smešijo s takimi zahtevami, kakršna je omenjena, ki jo je izustil dr. Lessi!

— Slovenski učitelji morajo biti fašisti. Okrajni šolski nadzornik za gorško okolico Rubbia je razposlal slovenskim učiteljem in učiteljicam vabilo, da se imajo vpisati do 10. septembra t. l. v fašistovski sindikat. Kdor bi ne hotel vstopiti v fašistovsko organizacijo, ga čaka najbrže odpust iz službe.

— Italijanska pesem — prva točka na vzporedni prireditvi slov. izobraževalnih društev. Gorška kvestura zahteva, da mora biti odslej na vzporedni prireditvi slov. izobraževalnih društev kot prva točka deklaracija kako italijanske pesmi. Italijanska oblast je zahtevala celo igro v italijanskem jeziku. Ker pa to vendar ni mogoče, se je končno zadovoljila z italijansko pesmijo.

Izpred sodišča.

LJUBLJANSKA POROTA.

Včeraj 10. t. m. je bilo otvorjeno jesensko zasedanje ljubljanske porote. Takoj prvi dan so se vršile tri talne razprave in sicer radi posilstva. Prvi se je zagovarjal 15-letni Josip Luznar, ključavničarski vajenec, ki je bil obtožen, da je na samotni cesti napadel neko 7-letno deklico in jo skušal zlorabiti. Porotniki so zanikali njegovo krivdo z 8 proti 4 glasovno, nato je bil oproščen. Odškodnina, ki jo je zahteval obtoženec za zapor, se mu ni priznala. Druga slična obravnava se je vršila proti krojaču Maksu Kristofiču iz Kamnika, ki je zlorabil svojo 14-letno svačkinjo. Obsojen je bil na podlagi krivdoreka porotnikom na 5 mesecev težke ječe. Senatu je predsedoval včeraj sodni nadsvetnik Mladič, votanta sta bila okrajni sodnik Avsec in sodni svetnik Keršič. Obtožbo je zastopal prvi drž. pravnik Domenico.

Danes sta se vršili dve obravnavi. Prvi je stopil pred senat Josip Cizelj, poljski delavec iz Piršenberga pri Brežicah. Obtožen je, da je ukradel Franu Hriberšku v neki gostilni v Celju listnico s 300 D. Janezu Berlecu na Glincah 2 žepni uri znamke »Roskopf«, dve denarnici s 1500 D. hranilno knjižico z vlogo 7000 D. nekaj perila, britve in nekaj tobaka. Antonu Berlecu na Glincah pa je izmaknil hranilno knjižico s

170 D. uro in britve. Ivani Berlec hranilno knjižico z vlogo 1250 D. in dve denarnici z nekaj gotovino, Ceciliji Košenina na Vranskem pa je odnesel nekaj svil, nogavic in sukanca. Obtoženec, katerega je zagovarjal dr. Pole, je svoja dejanja deloma priznal, poskušal pa je zmanjšati znesek in vrednost ukradenega denarja in blaga. Porotniki so glavna vprašanja glede tatvine potrdili, dodatno vprašanje glede višine ukradenih zneskov pa so omejili pod 10.000 Din. Josip Cizelj je bil obsojen na 15 mesecev težke ječe z raznimi poostriili, všteti mu je bil preiskovalni zapor od 25. maja dalje. Senatu je predsedoval viš. sod. svet. Modič, votanta sta bila sod. svetnika Lačovic in sodnik Lederhas, javni obtožitelj pa drž. pravnik Lavrenčak.

Druga obravnava se je vršila proti rudarju Florijanu Derčariju. Obtoženec je v družbi svojega tovariša Alojzija Sitarja, ki se je dne 25. 5. 1919. v preiskovalnem zaporu obesil, napadel v Kremenjaku posestnico Nežo Vidgol, jo pretepel, posilil, spolno okužil in oropal 600 kron gotovine ter odnesel nebroj malih, slanine, moke, jaja in eno kravo. Ko sta se roparja naleda in napila v kuhinji, sta jo zopet pretepla in ji zagrozila, da ji požgeta hišo, če jih izda. Nato sta jo zvezala, vrzla v kot, zaklenila vrata in odšla. Obtoženec Derčar pa ima poleg tega še več drugih grehov na vesti. Povsod, kjer je bil, je kradel in poplaval. Ko je prišel s fronte, je vstopil k Narodni straži na Viču, kasneje v neko službo, od tod v bolnico. Iz bolnice je pobegnil in se potepal do aretacije. Izdal ga je neka fotografija, kjer je bil v skupini vojakov tudi obtoženec. Obtoženec, katerega zagovarja dr. Tavčar, vse trdovratno tajf. deloma trdi, da če je kaj napravil, je napravil to v silni pisanosti. — Obravnava se nadaljuje popoldne.

Univerze v sovjetski Rusiji.

Mnoge zanima vprašanje, kakšen je položaj vzgoje sploh, zlasti pa univerzitet v današnji Rusiji. Profesor Otto Struve odgovarja na to vprašanje v mesečni reviji čikagške univerze takole: Po 15. marcu je ameriška pomožna komisija prekinila svoje delovanje v področju gladuščih pokrajin in od tedaj prede slaba zlasti inteligentnim slojem. V prvi vrsti seveda študentom. V prvi polovici 1922 leta so mnogi profesorji in študentje na univerzah zelo gladovali. Slučaji smrti zavoljo lakote tedaj med njimi niso bili redki. Sedaj je položaj nekoliko lažji. Hrana je mogoče dobljati v zadostni količini in kruh iz žaganja je izginil iz prometa. V mnogih drugih ozirih pa se položaj ni samo zboljšal, nego je postal še mnogo slabši. Pomanjkanje inostranske literature je deloma premagal odbor, ki ga je ustanovil dr. V. Kelog. Toda pozabiti ne smemo, da so bili neposredni stiki z inozemstvom prekinjeni že leta 1914. Po revoluciji pa je cena rublja tako padla, da ruske univerze niso mogle naročati niti najpotrebnejših periodičnih publikacij. Sporedno o tem je treba omeniti veliko pomanjkanje fotografskih plošč, kemičnih reaktivov in posode. Čuditi se moramo, da ne glede na vse to znanstveno delovanje v Rusiji ni izumrlo.

O zasebnem življenju profesorjev in študentov si je mogoče sestaviti približno sliko iz pisma nekakega zelo uslednega astronoma, ki živi na Krimu. Evo, kaj piše ta učenjak: Posrežilo se mi je dobiti hrano za uslužbenca za januar, februar in marec. Toda vlada je sedaj zaposlena s stabilizacijo rublja in reducira osobe zavoda na polovico. Šefi raznih uradov že vnaprej sestavljajo sezname reducirane uradništva. Sedaj dobivamo plačo za dva tam, kjer delajo štirje. Učeniaki dele svoje prejemke in tudi hrano z inženjerjem, kajti brez električne razsvetljave bi morali splošni zapreti inštitut. Plačajo nam sedaj po eno milijardo rubljev na osebo. Vsa plača v denarju in v naravnih blaginjah predstavlja manjšo vrednost kakor en dolar. Tekom gromaze 1922 leta je umrlo od lakote v neki vasi blizu zavoda od 350 prebivalcev nad 100 oseb. Na Ukralini je vse aktivno delovanje univerz po odredbi vlade ustavljeno in profesorjem so dovoljena samo predavanja. Po svoji znanstveni podlagi so predavanja veliko slabša kakor pred revolucijo. Naslov profesorja, ki so ga boljše vprvotno odpravili, je znova uveden. Toda znanstvene stopnje smatrajo za nepotrebne in diplom sploh ne izdajajo.

V nekem drugem pismu beremo: Stevilo profesorjev je znatno naraslo. Istotako se je zvišalo tudi število učnih predmetov in predavanj. Kot profesorje so boljše viki sprejeli ljudi, ki bi pred revolucijo ne smeli niti med študente. Nič boljši niso študentje. Pogosto so podobni mladenčcem iz poboljševalnic za mladoletne. Ti elementi imajo pravico se vpisati na univerzo samo zato, ker so člani komunistične stranke. Nedavno so določili takso za študiranje v znesku 300 milijonov rubljev. Mnogi študentje, ki jih starši so bili siromašni, so morali zapustiti univerzo. Po oktobrski revoluciji so inštitut rektorjev in dekanov na univerzah opravili. Vsa administracija univerze, vsehvi tudi imenovanje in vpoko-lijev profesorjev, je bila prepuščena za-nestljivemu komisariju. On seveda ni imel niti najmanjšega pojma o univerzitetni upravi, toda bil je slušatelj veterinarne fakultete in komunist. Avtor omenjenega pisma med drugim pripoveduje, da je isti komisar proglasil volitve dijaških delegatov za nezakonite samo zato, ker večina izvoljenih ni pripadala komunistični stranki. Slične razmere so vladale tudi na ostalih univerzah. Po smrti nad oboroženim sovražnikom so vsi mislili, da se bo boljše viki politika izpremenila. Ta nada se ni uresničila in pred pol leta so mnogi profesorjev izgnali iz Rusije, češ da imajo antibolševsko ideologijo.

V času revolucije je zapustilo Rusijo okrog 600 univerzitetnih in gimnazijskih profesorjev. Sedaj so razkropljeni po vsem

svetu in mnogi so nameščeni kot profesorji na evropskih in ameriških univerzah. Tako predava v CSR 91 ruskih profesorjev. V zadnjih letih je pobegnilo iz Rusije 14 tisoč študentov raznih visokih šol. Nekateri nadaljujejo svoje študije, drugi so pri-morani iskati zaslužka in kruha.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

11. septembra, Sprejeto ob 13.

Devize so zopet znatno popustile. Edino še nadalje čvrsta je Italija. Tečaj odgovarja pariteti 5.95—5.97. V splošnem pa je vladalo na trgu precejšnje mrtvilo.

Na učinknem tržišču so se delnica Hipotekarne banke po večerajšnjem padcu zopet nekoliko uvrstile — je pa še vedno precej blaga. Zelo čvrsta pa so bile Guttman delnice, katere so poskočile za 100 Din.

Ob zaključku borze so notirale: Devize: Curli 16.75—16.85, Pariz 5.25—5.35, London 423.5—425, Berlin 0.0002—0.0003, Dunaj 0.13—0.1310, Praga 2.77—2.79, Trst 4.12—4.15, Newyork 93—94, Budimpešta 0.55—0.55.

Efekt: 7 % inv. drž. pos. od t. 1921, 70—71.25, Ljublj. kred. banka 252, Prva hrv. št. 1190—1192.50, Slavenska banka 112, Hrv. slav. zemalj. hip. banka 145—160, Hrvatska esk. banka 175—177, Jugoslav. banka, Zagreb —, Trbov. prem. društvo 950, Slavonija 227—235, Eksploatacija 225, Guttman 1575—1610, Nar. žumska ind. 138—140.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curli, 11. septembra. (Izv.) — Današnja predborza: Beograd 5.95, Ber. lin 0.000011, Amsterdam 219.—, Newyork 557.25, London 25.31, Pariz 31.65, Milan 24.60, Praga 16.625, Budimpešta 0.03, Bukarešta 2.50, Sofija 5.40, Varšava 0.0023, Dunaj 0.00785, avstr. žig. kro-ne 0.0070.

— Trst, 11. sept. Predborza: Beograd 24.20—24.4.—, Berlin 0.000075, Dunaj 0.0323—0.0326, Praga 67.25—67.75, Pariz 128—128.50, London 102.35—102.40, Newyork 23.45—23.60, Curli 400—408.

Poizvedbe.

— Gospod, kateri je zamenjal kovček v kupeju I. raz. poštnega vlaka Maribor-Ljubljana dne 8. tm. ob 5. jutraj, se naproša da ga vrne proti zameni svojega. Kje pove upravištvu »Slov. Naroda«.

— Zgubila se je na praznik dne 8. tm. ob 5. jutraj na gl. kolodvoru od blaginje do perona pred odhodom gorenskega vlakca listnica z večjo svoto denarja, ki je bil ves prihranek ubogega delavca. Nahaja se v skrajni bedi. Pošten najditelj naj blagovolji oddati najdeno na glavni polhiti v Ljubljani proti nagradi.

— Mlad pes, dakec se je zgubil v nedeljo popoldne na Komenskega ulici, baše je šel z nekim belim psom. Kdor mi ga vrne dobi nagrado. J. Medved, Sodna ulica št. 7.

— Izgubila se je dne 8. t. m. na Bledu listnica z monogramom F. K., katere je vsebovala nekaj denarja, železniške dokumente, eno sliko ter več drugih spisov. Pošte-nega najditelja se naproša, da obdrži denar, a vrne listnico z vso drugo vsebino, katere je za njega brez vsake vrednosti, proti nadaljnji nagradi pri obratnem ravnateljstvu južne železnice, oddelek ekspedit v Ljubljani.

Darila.

Uprava našega lista je prejela za: »Dečji dom«. Tvrška Scagnetti daruje Din 200.— mesto venca na krsto ge. Kole-nec iz Mirne.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca avgusta 1923 sledeče prispevke:

I. Podružnice: Vransko 500 Din; Krško m. 100 Din, Kranj 2. 804 Din, Sv. Lenart 174 Din, Trebnje 419 Din, Brdo 2581.25 Din, Zalec m. 199 Din, Ljubljana: šentjakobsko trnovska m. 20 Din, I. mestna ž. 3 Din, šentpeterska ž. 5 Din, skupaj 4805.25 Din.

II. Nabiralniki: M. podruž. Slovenjgradec 562 Din.

III. Obrambni sklad: Josip Tomažin, Ljubljana 50 Din.

IV. Dr. Iv. Tavčarja sklad: Podruž. Metlika 150 Din, ženska podružnica Kranj 50 Din, skupaj 200 Din.

V. Razni prispevki: Kolinska tovarna, Ljubljana 250 Din, nimenovan, Ljubljana 10 Din, posojilnica Črnomelj 50 Din, posojilnica Dol. Logatec 250 Din, Ant. Hren, Studenci nabral v Trtkovi—Prekmurje 105 Din, tvrška Iv. Perdan, Ljubljana od družb. vžgalic znesek 9050 Din, od družb. čaja 1000 Din, skupaj 10.050 Din, Leop. Slamič Ljubljana 50 Din, I. Zupančič, Ljubljana 50 Din, pri praznjenju janca nabrano v Samartorci pri Horjulu 30 Din, Klementina Voučina, Ljubljana 50 Din, Slov. Narod, Ljubljana 10 Din, skupaj 10.905 Din. Vsa vseh prispevkov 16.522.25 Din.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMŠER.
Odgovorni urednik: VALENTIN KOPITAR.

Zahtevajte povsod samo „IDES“ antracen črnilo katero se prodaja v korist „Jugoslovanske Matice“

Vizitke in kuverte
priporoča
Narodna tiskarna
v Ljubljani.

Zoploška
tovarna pločevinastih stakel
I. Pleško - Ljubljana
Karlovska cesta 2

Zaklopni stoli,
klopi in mize.
Rožmanč & Komp.
LJUBLJANA, Mirje 4.

Moj ljubljencek
dobiva sedaj
često

ČAJ

z
znamko
ČAJNA ROČKA

ki prežene vse hude prebavne motnje in se kot
dodatek k otroški mlečni hrani sijejo obnove.

Čaj z znamko „Čajna ročka“ se dobiva le
iz prvih zavičkov z natisnjeno varstveno znamko
„Čajna ročka“ v vseh z lepki označenih trgovinah.

PRODA SE
900 m³ tramov
v dimenzijah 3,3, 3,4, 4,4, 4,5,
5,6, 5,7, 6,7, 6,8, 7,8, 7,9, 8,9,
8,10, 9,11, 10,12. Cena za m³
Din 418-75 franko vagon na-
klad. postaja Slovenija. Ponudbe
resnih reflektantov pod „TRAM“
na Aloma Company, snov. družba,
Ljubljana, Kongresni trg 3. 9662

Stroj
za cementno opeko
po možnosti sistem Dr. Gaspary,
se kupi.

Ponudbe pod šifro: „POSTOJNA“,
na Anončni zavod Drago Beseljak,
Ljubljana, Sodna ulica 5. 9640

Upokojenec
še čilih moči, se sprejme
v industrijsko podjetje za
vodstvo mezdnih list in sta-
tistike ter za evidenco bol-
niškega in starostnega za-
varovanja. Nastop takoj.
Lastnoročno pisane po-
nudbe na poštini predal 133
glavna pošta Ljubljana.

Samostalan
gospodin

traži vršno, pouzdanu gazdarico,
koja perfektno kuha. Pisane po-
nudbe za naznakan dosadnjih
službovnihih mesta na:
R. SCHWANZ,
suvlasnik tt. Adler i Buchler,
Zagreb, Trg na Sajmištu, broj 1

Dobro uvedena
lesna
trgovina

v večem mestu se prodaja radi
družinskih razmer. Potreben je
razmeroma skromen kapital. Do-
pisi pod „LES 9520“ na upravo
Slov. Naroda. 9520

Priporoča zalogo

različnih voz
lastnega izdelka
Matija Terlep
Sv. Jerneja cesta 38, Sp. Šiška

Gumufovo umetno gnojilo za cvetlice
je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini
do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo
intenzivnejšo barvo. Cena zavojčku Din 3.-.
Razpošilja društvo
„Vrtnarska šola“ v Kranju.
Sialna zaloga: Herzmansky, Korsika, Urbanic in droge-
rija „Adria“.

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Pet shrambnih
vinskih sodov
(Lagerfaß) cimentir., hra-
stovi, z železnimi obroči
kovani, od 1300 do 1900
litrov, dobro ohranjeni,
prodaja Franc Logar, go-
stilničar, Hrastnik pri Ži-
danem mostu. 9621

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar.

Prodaj
veliko množino vinskih
sodov in 5 močnih hram-
nih sodov po 40 hektol-
tra, za pivo, vino ali žganje.
— Augustin, Ljubljana,
Sp. Šiška, Jernejeva cesta
št. 237. 9268

Motorno kolo
s priklopnim vozom pro-
da po ugodni ceni trdka
Kenda, Ljubljana.

Motorno kolo
DKW, trikratni zmagoval-
ec, prodaja Ivan Kenda,
Ljubljana, Mestni trg 17.

Krojaški stroj,
dobro ohranjen, napro-
daj. Gospodarska cesta
13, vrata 68. 9655

Puch-motor
2½ HP in pomožni mo-
torji znamke Cockerell,
¾ HP, po nizki ceni na-
prodaj. — Avto — Flor-
jancič — Ljubljana. 7636

Salonska oprava
(elegančna) in več drugih
stvari se radi pomanj-
kanja prostora ugodno na-
prodaj. — Domobranska
cesta 1/L. 9668

Lekarna
se prodaja ali da v najem
na dalmatinskem otoku.
— Ponudbe na: Buceich,
Trst, Piazza S. Caterina
Nr. 4, III. nastr. 9542

Železne okrogle
stopnice
(Schneckenstiege) 3 me-
tre 80 cm visoke, kom-
pletne. — prodaja Simon
Kmetec, Kolodvorska uli-
ca št. 26. 9525

Turška preproga
2 x 3 m in vinski servis
zaradi selitve naprodaj.
— Naslov pove uprava
zavod Drago Beseljak,
Ljubljana, Sodna ulica 5.
9642

Nova pritlična hiša
z vrtom pri Ljubljani,
obstoječa iz treh sob, ku-
hinje, shrambe in veran-
de, se prodaja radi selitve.
— Naslov pove uprava
Slov. Naroda. 9665

Rabljeni
pisalni stroji
najboljših znamk, dobro
popravljeni, na prodaj.
Ant. Rud. Legat, Maribor,
Slovenska ulica 7.
Telefon 100. 9530

Proda se vila
Vičava, Ptuj, močno zi-
dana, s tremi sobami,
podstrežno sobo, s svin-
skim hlevom in pritlik-
nami; velika klet je ce-
mentirana. Pri vili je ve-
lik vrt. Cena ugodna.
— Vprašanja na: Habjančič,
Ptuj, Ormoška c. 9679

Pet shrambnih
vinskih sodov
(Lagerfaß) cimentir., hra-
stovi, z železnimi obroči
kovani, od 1300 do 1900
litrov, dobro ohranjeni,
prodaja Franc Logar, go-
stilničar, Hrastnik pri Ži-
danem mostu. 9621

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

MALI OGLASI

Cene oglasov do 20
besed Din 5.-; vsaka
nadaljna beseda 30
para, z davčino vred

Prodaj

Motorno kolo
s priklopnim vozom pro-
da po ugodni ceni trdka
Kenda, Ljubljana.

Motorno kolo
DKW, trikratni zmagoval-
ec, prodaja Ivan Kenda,
Ljubljana, Mestni trg 17.

Krojaški stroj,
dobro ohranjen, napro-
daj. Gospodarska cesta
13, vrata 68. 9655

Puch-motor
2½ HP in pomožni mo-
torji znamke Cockerell,
¾ HP, po nizki ceni na-
prodaj. — Avto — Flor-
jancič — Ljubljana. 7636

Salonska oprava
(elegančna) in več drugih
stvari se radi pomanj-
kanja prostora ugodno na-
prodaj. — Domobranska
cesta 1/L. 9668

Lekarna
se prodaja ali da v najem
na dalmatinskem otoku.
— Ponudbe na: Buceich,
Trst, Piazza S. Caterina
Nr. 4, III. nastr. 9542

Železne okrogle
stopnice
(Schneckenstiege) 3 me-
tre 80 cm visoke, kom-
pletne. — prodaja Simon
Kmetec, Kolodvorska uli-
ca št. 26. 9525

Turška preproga
2 x 3 m in vinski servis
zaradi selitve naprodaj.
— Naslov pove uprava
zavod Drago Beseljak,
Ljubljana, Sodna ulica 5.
9642

Nova pritlična hiša
z vrtom pri Ljubljani,
obstoječa iz treh sob, ku-
hinje, shrambe in veran-
de, se prodaja radi selitve.
— Naslov pove uprava
Slov. Naroda. 9665

Rabljeni
pisalni stroji
najboljših znamk, dobro
popravljeni, na prodaj.
Ant. Rud. Legat, Maribor,
Slovenska ulica 7.
Telefon 100. 9530

Proda se vila
Vičava, Ptuj, močno zi-
dana, s tremi sobami,
podstrežno sobo, s svin-
skim hlevom in pritlik-
nami; velika klet je ce-
mentirana. Pri vili je ve-
lik vrt. Cena ugodna.
— Vprašanja na: Habjančič,
Ptuj, Ormoška c. 9679

Pet shrambnih
vinskih sodov
(Lagerfaß) cimentir., hra-
stovi, z železnimi obroči
kovani, od 1300 do 1900
litrov, dobro ohranjeni,
prodaja Franc Logar, go-
stilničar, Hrastnik pri Ži-
danem mostu. 9621

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-
je h. št. 28, p. Mozirje.
9300

Parni kotel
za centr. kurjavo, parni
stroj 45 HP, predgrevač.
Omenjeni predmeti so že
bili rabljeni, vendar pa
prav dobro ohranjeni.
Kdor se zanima, se naj
ohrne na vratarja hotela
„Slone“. 9489

Hiša v Šmarjeti
št. 32, zidana in z opeko
krita, tik farne cerkve,
pet minut od Rimskega
topla, se prodaja. Prostra-
ni lokali za trgovino, obo-
kana klet, štiri sobe in
kuhinja v pritličju. Spo-
daj in v podstrežju še
tri sobe, vrt za zelenjavo,
sadosnik in drvarnica.
Ponudbe sprejema last-
nik Janez Bider, posest-
nik in gostilničar, Kokar-<